Széchenyi Terv Plusz
Építsük együtt Magyarországot!

Magyarország Kormánya

Az Európai Unió finanszírozásával
NextGeneration EU

# TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS JÓ GYAKORLATOK GYŰJTEMÉNYE IV.

Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium

Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium

# Társadalmi innovációs jó gyakorlatok gyűjteménye IV.

Társadalmi Innovációs
Nemzeti Laboratórium

tinlab

# Társadalmi innovációs jó gyakorlatok gyűjteménye IV.

2025

Készült az RRF-2.3.1-21-2022-00013 azonosítószámú „Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium” elnevezésű projektben, Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervének keretében, az Európai Unió Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközének támogatásával.

**Szerzők:**
Gemza Péter
(A tematikus fórumok mint a Quadruple Helix együttműködések zászlóshajói)
Hollósi Szabolcs
(Mentorhálózat – tanuló közösség és innovációs háttérrendszer egyben)
Lőwy-Korponay Bereniké
(„A”-komponens – kísérleti fejlesztések validáló program)
Magyar Dániel
(A kézikönyv célja)
Rajkó Andrea
(A jó gyakorlatok kiválasztásának szempontrendszere)
*valamint a projektben résztvevő kutatók és fejlesztők*

**Szerkesztők:**
Bódai Zsuzsanna, Lőwy-Korponay Bereniké

**Lektorok:**
Bódai Zsuzsanna, Rajkó Andrea

**Felelős kiadó:**
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Magyar Dániel (projektvezető, igazgató, Innovációs Központ)
magyar.daniel@innovacio.elte.hu
Hálózat a Regionális Fejlesztésért Alapítvány
Hollósi Szabolcs (elnök)
hollosisz@harfaalapitvany.hu
Miskolci Egyetem
Csák Csilla (szakmai vezető, dékán, Állam- és Jogtudományi Kar)
jogdekan@uni-miskolc.hu
Pannon Egyetem
Fehérvölgyi Beáta (szakmai vezető, dékán, Gazdaságtudományi Kar)
fehervolgyi-beata@gtk.uni-pannon.hu

ISSN 3058-0994 (Nyomtatott)
ISSN 3058-096X (Online)

Társadalmi Innovációs Jó Gyakorlatok Gyűjteménye
https://tinlab.hu/kiadvanyok/

eltebook.hu

ELTE Eötvös Kiadó
Projektvezető: Egresi Nóra
Borító, layout: Balázs Andrea
Nyomda: EPDB Nyomtatási Központ Zrt.

# Tartalomjegyzék

**BEVEZETÉS**

1. Köszöntő ..... 7
2. A kézikönyv célja ..... 8
3. A jó gyakorlatok kiválasztásának szempontrendszere ..... 11

**A TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS NEMZETI LABORATÓRIUM JÓ GYAKORLATAI (K+F+I PROJEKTEK)**

4. Munkáltatói kompetenciapreferenciák feltárása innovatív módszertannal ..... 14
5. Településelemzés új szemmel – városfejlesztés az emberek valós igényei alapján ..... 17
6. A vállalkozói motiváció és hajlandóság vizsgálata a hazai felsőoktatási intézmények hallgatói mintáján ..... 20
7. Társadalmi hatásmérés – kutatásból a gyakorlatba ..... 23
8. IKT-alapú diagnosztikus tesztrendszer a tanulási képességek vizsgálatára ..... 26
9. Kulturális (játszó)terekkel a mentális egészségért ..... 29
10. Digitalizáció, robotizáció és a szociális munkaerőpiac kapcsolata ..... 31
11. Digitális Intelligencia Profil (DIP) mérőskála ..... 33
12. Szemléletformálással az inkluzív munkahelyekért ..... 36
13. Kognitív képességek mérése az affektív tényezők tükrében – Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálata ..... 39
14. Az IKT eszközök szerepe a vadállatok belterületi megjelenésének társadalmi konfliktuskezelésében ..... 41
15. Smart fejlesztések iránti fogadási készség mérése ..... 44
16. Tematikus Fórumok mint a Quadruple Helix együttműködések zászlóshajói ..... 46
17. Társadalmi innovációs menedzser és mentorképzések ..... 49
18. „A” komponens - Kísérleti fejlesztések - innovatív validáló program ..... 53
19. Mentorhálózat – tanuló közösség és innovációs háttérrendszer egyben ..... 58

**A TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS NEMZETI LABORATÓRIUM JÓ GYAKORLATAI (KÍSÉRLETI FEJLESZTÉSEK, „B" KOMPONENS)**

20. Közösségi önkormányzás – Társadalmi párbeszéd vidéki térségekben ..... 62

21. Óvoda–iskola közti átmenet könnyítése sporttal és zenével ..... 64

22. Innovatív szívességbank koncepció fejlesztése a társadalom jóllétének növeléséért ..... 66

23. Transzformációs turizmus a gyakorlatban ..... 68

24. Legyél Te is Számkirálynő! ..... 71

25. Konfliktuskezelés az egészségügyben – Tréningprogram egészségügyi szakemberek részére ..... 74

26. CEGLAB – a Ceglédi Önkéntes Platform ..... 76

27. Élsportolók két lábon ..... 78

**KÖZÖS PONTOK** ..... 80

**EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREINK** ..... 92

# Köszöntő

Kedves Olvasó!

A társadalmi innováció évről-évre egyre inkább teret nyer a köztudatban, ami üdvözlendő irány. A társadalomnak – azaz nekünk – ugyanis nagy szükségünk van arra, hogy maga a fogalom és a hozzá tartozó módszerek még szélesebb körben elterjedjenek és a mindennapjaink részévé váljanak, hiszen egyedülálló módon tudunk profitálni belőlük, más megközelítés nem képes helyettesíteni erejüket.

Az elnevezésének megfelelően a társadalmi innováció során letérünk a járt útról, új megvilágításba helyezünk társadalmi kihívásokat, és ott keresünk megoldásokat, ahol hagyományosan nem tennénk. Logikus, hiszen ahol a hagyományos módszerek kielégítően működnek, ott kevésbé sürgető az innováció szükségessége. Így a társadalmi innováció támogatóinak, a „sokat próbált" kihívások maradnak, amelyek tartósan képesek ellenállni a megszokott megoldásoknak.

Ezzel a feladattal azonban bizonyos értelemben „magunkra maradtunk", hiszen a mindennapjainkban egyre nagyobb teret nyerő mesterséges intelligencia ugyan képes tanulmányokat írni, folyamatokat automatizálni, vagy éppen nagy mennyiségű adatból jövőbeli trendeket előre jelezni, ám a társadalmi innovációhoz ennél többre van szükség. A nyelvi modellek nem helyettesíthetik az emberi közreműködést, az őszinte megértést, a személyes jelenlétet, a megbízható segítségnyújtást, a bátorítást és legfőképp a szívvel történő cselekvést.

Szerencsére egyre többen vállaljuk annak felelősségét, hogy új nézőpontból közelítsünk a velünk szembejövő kihívásokhoz, legyenek azok az egész országot vagy egy kisebb közösséget érintők. Ezeket a sikeres próbálkozásokat mutatja be immáron negyedik alkalommal a Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium jó gyakorlatokat tartalmazó kiadványa, amelyet az olvasó a kezében tart. Ez a könyv nem csak a maga nemében, hanem minden szempontból hiánypótló, hiszen kézzelfogható példákon keresztül mutatja meg a társadalmi innováció működését a mindennapokban, ami reményeink szerint ösztönözni fogja mindazokat, akik eddig nem mertek, vagy azt hitték, hogy nem tudnak belefogni egy ilyen újításba.

Bízom benne, hogy mire a kiadvány végére ér, addigra Önt is magunk között, a társadalmi innováció elhivatott támogatói között üdvözölhetjük!

**Lengyel Zoltán,**
a Kulturális és Innovációs Minisztérium főosztályvezetője

# A kézikönyv célja

A Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium (TINLAB) egyedisége abban rejlik, hogy nem csupán új kutatási eredményeket és módszertanokat fejleszt a társadalmi innováció területén, hanem olyan gyakorlatorientált és tudásmegosztó központként működik, amely minden értékes, releváns eredményt és információt megosztani törekszik célcsoportjával és partneri körével.

Az a cél vezérelte a TINLAB konzorcium – Eötvös Loránd Tudományegyetem, Miskolci Egyetem, Pannon Egyetem, Hálózat a Regionális Fejlesztésért Alapítvány – tagjait már az induláskor is, hogy létrehozzanak egy társadalmi innovációs jó gyakorlat adatbázist és ennek kézzelfogható megnyilvánulásaként egy kézikönyv-sorozatot. E sorozat negyedik részét tartja az olvasó a kezében, amelyben a hangsúly főként a TINLAB által elért, vagy a laboratóriumhoz köthető eredmények bemutatására került. Mindezek nagyrészt annak köszönhetők, hogy a TINLAB önmagában is egy társadalmi innovációs jó gyakorlatnak tekinthető.

## A TINLAB mint jó gyakorlat

A TINLAB egy multidiszciplináris, kutatásvezérelt, konzorciumi háttérrel rendelkező tudásközpont, amely leginkább a társadalmi innovációk gyakorlati tesztelésére és adaptációjára fókuszál, illetve a mentorhálózata általi tudásmegosztásra, a tematikus fórumain és a jó gyakorlatok gyűjteményén keresztül. Ez a komplex, rendszerszintű megközelítés és nemzetközi integráció teszi egyedivé más társadalmi innovációs szervezetekhez képest hazánkban.

A TINLAB – bár számos K+F+I pályázatot valósított meg –, sohasem működött klasszikus értelemben vett K+F+I projektként. A kezdetektől egy fenntartható, komplex társadalmi innovációs ökoszisztéma kiépítését célozta, amelyben a problémák felvetése, a megoldási javaslatok kidolgozása, tesztelése, „piacra" vitele, hasznosítása, illetve a kapcsolódó információk és tudások terjesztése mind-mind fontos feladatokként fogalmazódtak meg. Ezen feladatok megoldása érdekében kerültek azonosításra azok a tevékenységek, amelyek a cél – hasznosítható társadalmi innovációk létrehozása – érdekében szükségesnek mutatkoztak. Az alábbiakban e tevékenységek rövid bemutatásán keresztül kívánjuk ismertetni a TINLAB mint jó gyakorlat egyes alkotóelemeit.

## A konzorcium felépítése

A labor úttörő feladatra vállalkozott, hiszen egy alig ismert tudományterületen szeretett volna egy működő K+F+I rendszert kialakítani. A megvalósításához egy relatív kis, heterogén tudású konzorcium létrehozása tűnt a leginkább célravezetőnek, amelybe a három egyetem mellett – az eltérő látásmód miatt is – egy kutató-tudásközvetítő szervezet is integrálásra került. Az első év a stabil alapok – struktúrák, keretrendszerek – kialakításával, az alábbi tevékenységek előkészítésével telt.

## Menedzsment struktúra – belső támogatás

A K+F projektek esetén gyakran megfigyelhető, hogy egy kutatási pályázat lezárulta előtt a kutatók figyelme már további pályázatok benyújtására fókuszál, a zárás után pedig a korábbi projekt utóéletére (tudásterjesztés, oktatásba átültetés, piaci vagy társadalmi hasznosítás stb.) minimális figyelem és erőforrás jut. Ezért vált fontos céllá a TINLAB esetében, hogy ne egy-egy kar vagy intézet elfoglalt munkatársai vigyék a menedzsment feladatokat, hanem olyan szakemberek, akik elsősorban erre a feladatra tudnak koncentrálni, a kutatóknak belső támogatást nyújtva. Ilyen támogatás például a létrejövő szellemi alkotásokkal kapcsolatos ügyintézés (pl. védjegyezés), az eredmények bemutatását segítő platformok létrehozása (honlap, konferencia, kiadványok stb.), az eredmények nemzetközi továbbfejlesztése érdekében végzett projektfejlesztő munka megszervezése, a dedikált kommunikációs erőfeszítések (hírlevél, saját podcast, YouTube csatorna stb.), a partnerségépítés koordinációja (például a tematikus fórumokon keresztül), valamint a pályázatok elszámolásához szükséges projektmenedzsment háttér biztosítása is.

## Kutatásmenedzsment

Annak érdekében, hogy a kutatások hasznosíthatósága (innovációs potenciálja) biztosított legyen, minden TINLAB keretében megvalósuló K+F alprojekt egy többlépcsős fejlesztési folyamaton ment keresztül. A kutatási tervben bemutatásra került a probléma relevanciája, célcsoportja, illetve a potenciális társadalmi, gazdasági és környezeti hasznosíthatóság is. A menedzsmenttel történő konzultációk, a TINLAB Tudományos Tanácsadó Testületének véleményezése, a rendszeres workshopok, beszámolók és a jelen fejezetben bemutatott támogató tevékenységek egyaránt a kutatások minőségfejlesztését segítették elő. A TINLAB menedzsmentje mintegy belső megrendelőként támogatta a kutatási programok megvalósítását.

## Mentorhálózat, tematikus fórumok és képzések

A TINLAB egyik kiemelkedő innovatív megközelítése a társadalmi innovációs mentorhálózat kiépítése és a tematikus szakmai fórumok működtetése. Mindkettő az új társadalmi innovációk kidolgozását, tesztelését és elterjesztését segíti, továbbá a szakmai együttműködést és a társadalmi partnerségek építését támogatja az ún. négyes hélix tagjai (akadémia, gazdaság, közszféra, civilek) között. Összesen nyolc tematikus fórum platformot biztosít az egyeztetésekhez, a mentorhálózat tagjai pedig szakmai tudásukkal támogatják a kísérleti fejlesztések és más projektek sikeres megvalósulását.

A laboratórium hiánypótló képzési programokat is működtetett. Több százan végezték el a társadalmi innovációs menedzser és mentorképzést, kialakítva ezzel egy közös nyelvet, elsajátítva a hatékony társadalmi innovációs ökoszisztéma működtetéséhez szükséges kompetenciákat.

## Kísérleti fejlesztések

A TINLAB talán leginnovatívabb megközelítése, hogy kísérleti fejlesztéseken keresztül teszteli és egyben adaptálja is az újító megoldásokat. A fő cél olyan emberközpontú társadalmi innovációk megvalósítása, amelyek jelentősen növelik a társadalom jóllétét, eredményesen javítják az életminőséget, és hatékonyan segítik elő az új társadalmi kapcsolatok és együttműködések létrejöttét.

A TINLAB jó gyakorlatként szolgál arra, hogy a társadalmi innovációt rendszerszintű, tudományosan megalapozott és gyakorlati alkalmazásokkal összekapcsolt módon segítse elő, így fejlesztve azokat a társadalmi problémákra adott innovatív válaszokat, amelyek a társadalmi, gazdasági és környezeti hasznosulást támogatják.

A TINLAB sajátossága, hogy nemcsak elméleti szinten hoz létre kutatási eredményeket, hanem valós terepen, településeken és intézményrendszerekben teszteli, majd adaptálja is a társadalmi innovációs megoldásokat. Ebben a folyamatban különösen hangsúlyos a társadalmi részvétel, az új gyakorlatok és a kapcsolatok – viselkedési formák kombinációjának kialakítása az innováció sikeressége érdekében. A gyakorlati megvalósítás középpontba helyezése hangsúlyosabb, mint sok más társadalmi innovációs szervezetnél, és egyedülálló a nemzeti laboratóriumok között. Mindezt a tevékenységet két egyedi feltételrendszerrel bíró program („A” és „B” komponens) keretében valósítja meg a TINLAB.

# A jó gyakorlatok kiválasztásának szempontrendszere

A TINLAB jó gyakorlat-gyűjteményei azt a célt szolgálják, hogy láthatóvá tegyék mindazokat a hazai és nemzetközi kutatásokat, fejlesztéseket és kezdeményezéseket, amelyek bizonyíthatóan és mérhető módon járulnak hozzá a társadalmi problémák megoldásához. A bemutatott példák elősegítik, hogy a kipróbált és bevált megoldásokat más közegbe is adaptálni lehessen, akár továbbgondolva vagy továbbfejlesztve.

A válogatás során minden esetben komplex szempontrendszer alapján döntöttünk, amely biztosította, hogy a kötetben valóban olyan gyakorlatok jelenjenek meg, amelyek szakmailag megalapozottak, társadalmilag relevánsak és a gyakorlatban is alkalmazhatóak.

Az egyik legfontosabb kritérium az innováció mértéke volt. Olyan kezdeményezéseket kerestünk, amelyek túlmutatnak a megszokott megoldásokon, és valamilyen újszerű megközelítést hoznak a társadalmi problémák kezelésében. Az innováció ebben az értelemben új módszertani megoldásokat, friss szemléletmódokat vagy kreatív eszközkombinációkat is jelenthetett.

Az innováció önmagában azonban nem elegendő: legalább ennyire fontos a társadalmi hatás. A válogatás során azt vizsgáltuk, hogy egy-egy jó gyakorlat milyen mértékben képes tényleges változást előidézni az érintettek életében. Különösen értékesnek tartottuk azokat a kezdeményezéseket, amelyek hátrányos helyzetű vagy marginalizált csoportokat szólítanak meg javítva az életlehetőségeiken. A társadalmi innováció igazi értéke abban mutatkozik meg, ha olyan közösségeket is képes bevonni, amelyeknek hangja ritkán hallatszik, és amelyek számára kevésbé hozzáférhetők a fejlődési lehetőségek. A mérhetőség és a visszaigazolhatóság szintén alapvető volt: előnyben részesítettük azokat a kutatásokat, amelyekhez kézzelfogható adatok, indikátorok vagy más formában dokumentált eredmények társultak.

Az igazi érték akkor mutatkozik meg, ha a gyakorlat hosszú távon is életképes. Ezért a fenntarthatóság kérdése is kulcsszerepet játszott. A válogatás során előnyben részesítettük azokat a projekteket, amelyek mögött stabil szakmai háttér, pénzügyi megalapozottság és erős partnerségi háló állt. Fontos szempont volt továbbá a helyi beágyazottság: azaz olyan szereplők jelenléte, akik valóban felelősséget vállalnak a működtetésért, és gondoskodnak a kapcsolatok fenntartásáról, biztosítva a folytonosságot.

Szintén meghatározó szempontként kezeltük az adaptálhatóságot és a transzferálhatóságot. Egy jó gyakorlat akkor válik igazán értékessé, ha más közegben is működőképes. Sok esetben a fejlesztésekhez módszertani útmutatók, esettanulmányok vagy segédanyagok is kapcsolódtak, amelyek döntő szerepet játszanak abban, hogy a tapasztalatokat mások is hasznosítani tudják.

A publikáció és szakmai láthatóság is fontos kritériumként jelent meg. Azokat a kutatásokat részesítettük előnyben, amelyeknek eredményeit már publikálták tudományos cikkekben, kutatási beszámolókban vagy amelyeket szakmai fórumokon és konferenciákon is bemutattak.

Mindezek mellett nagy hangsúlyt kapott a gyakorlati kipróbálás. A jó gyakorlatok nem maradhattak pusztán elméleti modellek: a kötetbe azok a fejlesztések kerültek be, amelyek valós környezetben is tesztelésre kerültek. Ez lehetett kísérleti jellegű pilotprogram, de sok esetben szélesebb körű bevezetés is. A gyakorlati tapasztalatok képesek bizonyítani, hogy az adott megoldások nemcsak elméletben működnek, hanem a mindennapokban is életképesek.

A válogatás során külön értéket képviseltek azok a kezdeményezések, amelyek esélyegyenlőségi és inkluzív szempontokat valósítottak meg. Ezek a gyakorlatok hozzájárulnak a társadalmi különbségek mérsékléséhez, és támogatják, hogy sérülékeny csoportok – például fogyatékossággal élő személyek, idősek, hátrányos helyzetű fiatalok – is részesüljenek a társadalmi innováció előnyeiből.

Végül a válogatás fontos szempontja volt a kapcsolódás az „A komponenshez". Ez a program a társadalmi innováció módszertani fejlesztésének és validálásának kereteként szolgált. A TINLAB olyan szervezeteket vont be, amelyek vállalták, hogy tesztkörnyezetben vizsgálják az egyetemi kutatások és fejlesztések eredményeit. A résztvevő szervezetek valós helyzetekben értékelték, hogy az új megoldások mennyiben felelnek meg a társadalmi igényeknek és funkcionális követelményeknek. Ez a folyamat biztosította, hogy a most bemutatott jó gyakorlatok ne maradjanak elméleti konstrukciók, hanem működő, kipróbált és mások számára is adaptálható megoldásokká váljanak.

# A TÁRSADALMI INNOVÁCIÓS NEMZETI LABORATÓRIUM JÓ GYAKORLATAI

## (K+F+I projektek)

# Munkáltatói kompetenciapreferenciák feltárása innovatív módszertannal

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A „Kompetenciatükör" a munkaerőpiaci kompetenciaszakadék csökkentésére, mint társadalmi problémára reagál, hozzájárulva a tanuló társadalom kialakításához. Célja egy átfogó kompetenciatérkép létrehozása, amely szintetizálja a képzési követelményeket, a hazai és nemzetközi munkaadói elvárásokat, valamint a jövőbeli trendeket a gazdaságtudományi területen végzettek számára.

A pályakezdők és hallgatók számára a „Kompetenciatükör" iránytűt ad a tudatos önfejlesztéshez, segítve őket a munkáltatói elvárásoknak való megfelelésben. A felsőoktatási intézmények számára a program visszajelzést biztosít a képzések relevanciájáról, fejlesztési irányairól. A munkáltatók átfogó képet kapnak a legfontosabb kompetenciákról, ami segíti őket a pályakezdők kiválasztásában és megtartásában.

A program rendszerszintű hatása, hogy elősegíti a felsőoktatás és a munkaerőpiac közötti párbeszédet, a kompetencialisták validálása révén hiteles, valós adatokon alapuló visszajelzést ad a munkaerőpiaci igényekről, hozzájárulva a kompetenciaszakadék csökkenéséhez és a tanuló társadalom megerősítéséhez. A program elemei közül a legfontosabbak másutt is alkalmazhatók: ilyen az egyedi kompetenciatérkép és felmérés módszertana, valamint a hallgatóknak, intézményeknek és munkáltatóknak szóló célzott visszajelzési rendszer.

A „Kompetenciatükör" interdiszciplináritása abban nyilvánul meg, hogy a különböző tudásformák – a formális akadémiai tudás, a gyakorlati munkaerőpiaci tudás és a személyes, hallgatói tapasztalati tudás – szervesen együttműködtek a létrehozásában. Ez az összefogás segítette a komplex probléma mélyebb megértését és a hatékony megoldás kialakítását.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

A célcsoportok aktívan vettek részt az adatgyűjtésben a kutatás során. A hallgatók és oktatók a kutatási tevékenységben, adatgyűjtésben és a publikációkban is közösen dolgoztak. A munkáltatói oldal fókuszcsoportos interjúk, workshopok és Q-módszertannal készített kérdőíves megkérdezés metodikáival vonódtak be a kompetenciapreferenciák feltérképezésébe. A felsőoktatási partnerek tematikus fórumok keretében osztották meg a véleményüket.

A „Kompetenciatükör” átláthatóvá teszi a munkaerőpiaci elvárásokat a hallgatók számára, különös tekintettel a hiányos információval rendelkező, hátrányos helyzetű csoportokra. A projekt lehetőséget ad a diákoknak, hogy célzottan fejlesszék magukat, csökkentve ezzel a munkáltatók és a friss diplomások közötti információs aszimmetriát. Mindezzel hozzájárul a foglalkoztathatóság növeléséhez és a jövedelmi esélyegyenlőtlenségek mérsékléséhez.

A program közvetlen eredménye a „Kompetenciatükör” eszköz. Hosszú távon a projekt fenntarthatóságát a digitalizáció biztosítja, amellyel a jövőben a hallgatók online is követhetik a megszerzett kompetenciáikat. A kutatás eredményei tudományos publikációk formájában válnak széles körben hozzáférhetővé, a módszertan nemzetközi együttműködések (pl. Erasmus+ pályázat) révén is adaptálható más felsőoktatási intézmények számára.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A projekt elsősorban az ENSZ 4. fenntartható fejlődési céljához (SDG 4) kapcsolódik, amelynek célja a minőségi oktatás biztosítása mindenki számára. A projekt a munkaerőpiaci igények és a felsőoktatás közötti szakadék áthidalásával hozzájárul a befogadó és méltányos oktatáshoz, valamint az egész életen át tartó tanulási lehetőségek támogatásához.

A program további fejlődési lehetőségeit az új célcsoportok, új partneri kör elérése jelenti. A program terjeszthetősége más hazai és nemzetközi felsőoktatási

intézmények és szakterületek (pl. informatikai, műszaki területek) bevonásával is biztosítható. A projekt a felsőoktatási hallgatók mellett kiterjeszthető a középiskolásokra, segítve őket a pályaválasztásban, valamint a munkavállalókra is, támogatva a felnőttképzést és az élethosszig tartó tanulást. Az új partnerek – pl. iparági szövetségek, állami szervezetek és további vállalatok – kapcsolódása révén a projekt adatbázisa és hatásköre növelhető, ami által globális szinten is támogatható a munkaerőpiaci igényekhez való alkalmazkodás.

**Social Innovation Match**
https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en/social-innovation-match/case-study/competence-mirror
**Kapcsolattartó**
Bogdány Eszter (Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar)
bogdany.eszter@gtk.uni-pannon.hu
**Média**
növekedés.hu https://novekedes.hu/hirek/a-jovo-elvarasaihoz-igazodo-hallgatoi-kompetenciafejlesztes

# Településelemzés új szemmel – városfejlesztés az emberek valós igényei alapján

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A városok nem pusztán épületek, utcák és terek halmazai, hanem mindennapi életünk színterei, ahol a fizikai környezet, a társadalmi folyamatok és az egyéni viselkedések állandó kölcsönhatásban vannak egymással. A jelenlegi településfejlesztési gyakorlat azonban gyakran csak a városok szocioökonómiai mutatóinak elemzésére épít, leginkább csak az épített környezet megváltoztatását előirányozva, és háttérbe szorítva a lakosok tényleges térhasználatát, kötődési mintáit, illetve az ott lakók településükkel kapcsolatos sajátélményeit. Az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Kar Ember-Környezet Tranzakció Intézetének kutatása ezen kíván változtatni egy olyan településelemzési keretrendszert fejlesztésével, amely a társadalom- és természettudományok módszereit ötvözi, és az emberek valós viszonyulásait is beemeli a városfejlesztési folyamatokba.

Az innováció abban rejlik, hogy a kutatás nemcsak statisztikai mutatónak tekinti a településen élőket, hanem feltárja a városlakók rejtett településhasználati mintázatait és valódi helykötődéseit. Például, mely tereket használják akkor is, ha nem tartják őket kiemelkedően jónak (hiszen saját élményeik kapcsolódnak hozzá), milyen helyszínekhez kapcsolódik a biztonság- vagy otthonosságérzetük, illetve milyen viselkedési mintákat mutatnak a városi környezettel kialakított kölcsönkapcsolat során. Ily módon – az emberek vizsgálatával – az innováció árnyaltabb képet ad a településekről, és ezáltal a fejlesztések jobban illeszthetőek a helyi igényekhez. A modelltelepüléseken (Nyírbátor, Sátoraljaújhely, Nyíregyháza, Salgótarján) végzett vizsgálatok bizonyították, hogy a lakosok véleményének és térhasználatának figyelembevétele olyan tudást hoz létre, amely közvetlenül beépíthető a településfejlesztési stratégiákba.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

A kortárs városfejlesztés egyik legfontosabb tanulsága, hogy egy város akkor válik igazán élhetővé, ha a helyiek nemcsak passzív szemlélői, hanem aktív alakítói is a településükön megvalósuló fejlesztéseknek. Ehhez viszont bizalom és nyitott csatornák kellenek, hiszen az emberek nem feltétlenül mernek maguktól beleszólni a körülöttük zajló eseményekbe. Amikor azonban megszólítják őket, olyan apró, de lényeges ügyeket hoznak elő, amelyek a csupán statisztikai, felületes

elemzésekből soha nem derülnének ki. Nyírbátorban például a lakók egy forgalmas utca gyalogosátkelőinek hiányát jelezték, ami azonnali intézkedést igényelt, míg Sátoraljaújhelyen a közvilágítás problémái kerültek napirendre a lakossági visszajelzések alapján. Ezek a mindennapi tapasztalatok hatalmas különbséget jelentenek a biztonság és az életminőség szempontjából.

A városfejlesztésben kiemelt szerepük van a helyi képviselőknek és azoknak az aktív közösségi tagoknak, akik több körben is mozognak, és képesek összekötni a különböző társadalmi csoportokat. Az ilyen részvétel nemcsak gyakorlati eredményeket hoz, hanem erősíti a kötődést is: a lakók érzik, hogy számít a szavuk, ezért szívesebben vállalnak felelősséget a közösségért és nő a társadalomtudatosságuk. A közös tervezés sok feszültség megelőzésére képes, hiszen az érdekek már a folyamat elején találkoznak. A végső döntéseket mindig könnyebb elfogadni, ha az emberek maguk is részt vettek az előkészítésében. A városfejlesztés így nem távoli szakértői döntések sorozata, hanem egy olyan közös munka, amelyben a lakók mindennapi tapasztalatai és szokásai is helyet kapnak.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A kutatás következő szakaszában a vizsgálati keretet egy módszertani kiadványban ismertetik, amely útmutatót ad az önkormányzatoknak, településfejlesztőknek és szakpolitikai döntéshozóknak. A kézikönyv közérthető nyelven, gyakorlati példákkal illusztrálva mutatja be, hogyan lehet a településelemzést alkalmazni a mindennapi városfejlesztésben.

A projekt jövője sokrétű: egyrészt a módszer beépíthető a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiákba, a Klímastratégiákba, illetve a Településfejlesztési Koncepciókba; másrészt nemzetközi pályázatokban (ESPON, Interreg, Erasmus+) is alkalmazható. A módszertan védjegyeztetése folyamatban van, ami biztosítja a szellemi tulajdon védelmét és a további hasznosítási lehetőségeket. Az ENSZ fenntartható fejlődési céljai (Sustainable Development Goals - SDG) közül az innováció a fenntartható városok és közösségek (SDG 11), az egyenlőtlenségek csökkentése (SDG 10) és az éghajlatváltozás elleni fellépés (SDG 13) megvalósításához járul hozzá.

Összességében a településelemzés új szemlélete egy olyan jó gyakorlat, amely hidat teremt a tudomány és a gyakorlat között: a kutatási eredmények nem maradnak meg az egyetemi falak között, hanem közvetlenül beépülnek a városok mindennapi életébe, hozzájárulva a XXI. századi kihívásokra reagáló, élhetőbb települések megteremtéséhez.

**Social Innovation Match**
https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en/social-innovation-match/case-study/unfolding-complex-patterns-people-place-relationship
**Kapcsolattartó**
Dúll Andrea (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pedagógiai és Pszichológiai Kar)
dull.andrea@ppk.elte.hu
**Média**
URBAN21 https://urban21.blog.hu/2024/03/27/innovativ_telepulesfejlesztesi_gyakorlatok

# A vállalkozói motiváció és hajlandóság vizsgálata a hazai felsőoktatási intézmények hallgatói mintáján

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

Európai uniós statisztikák mutatják, hogy még a gazdaságtudományi területeken végzett diplomások körében is rendkívül alacsony a vállalkozói motiváció és hajlandóság, függetlenül attól, hogy ezen képzés alatt megszerzett elméleti és gyakorlati tudás megfelelő ismereteket biztosít egy vállalkozás alapításához és sikeres működtetéséhez. Ugyanakkor nagyon fontos törekvés, hogy az EU-ban, így hazánkban is növekedjék a főállású és nem főállású önfoglalkoztatók száma, csökkentve egy esetleges recesszív gazdasági környezetben is a kockázatokat.

A bemutatott jó gyakorlat az egyetemi hallgatók körében végzett empirikus, kérdőíves felmérést és annak eredményeit tárja fel. A felmérés a hazai felsőoktatási intézmények hallgatói körében vizsgálta a vállalkozóvá válás motivációs tényezőit, illetve az azt befolyásoló demográfiai tényezőket.

A kutatók nem pusztán a gazdaságtudományi területen egyetemi tanulmányokat folytató hallgatók vállalkozói motivációját, hajlandóságát vizsgálták, hanem valamennyi felsőoktatási intézményre és képzésre kiterjesztették elemzésüket. Ebből a szempontból egyértelműen interdiszciplinárisnak tekinthető a kutatás.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

Az egyetemisták vállalkozói motivációjának megismerése és elemzése céljából a kutatók online kérdőíves felmérésen alapuló adatgyűjtést végeztek. A kérdőív a hazai felsőoktatási intézményekhez került kiküldésre, melynek kitöltésére 2024. szeptember és 2024. november között volt lehetőségük a hallgatóknak. A hazai felsőoktatási intézményeknek kiküldött kérdőívet összesen 286 hallgató töltötte ki. A beérkezett kérdéssorok közül 187 db teljesen kitöltött és értékelhető kérdőívet tudtak felhasználni elemzéseikhez a kutatók.

A kutatás eredményei azt mutatták, hogy a korábbi bibliometriai elemzés alapján feltárt 27 tényezőből 25 tényező magyarázza a vizsgált mintában szereplő hallgatók vállalkozói motivációját. Ezen 25 tényező az alábbi négy látens változóba vonható össze:

- Személyes tényezők (például: anyagi függetlenség, önállóság, szabadság iránti vágy, önmegvalósítás);
- Tapasztalatszerzés (például: tanultak gyakorlati alkalmazása);
- Társadalmi megítélés (például: magasabb presztízs, státusz);
- Család szerepe (például: családi hagyomány, családi vállalkozás folytatása).

A demográfiai tényezők tekintetében az eredmények azt mutatták, hogy a társadalmi megítélés, valamint a család szerepe esetében a nem szerinti hovatartozás befolyással bír, azaz más-más módon hat ezen két motivációs tényezőre. Ahol szignifikáns összefüggés áll fenn, ott a kapott adatok szerint a fiatal nők esetében játszik fontosabb szerepet a társadalmi megítélés és a család hatása a vállalkozóvá válásban. (A fentebb említett másik két látens változó tekintetében elmondható, hogy a tapasztalatszerzés a fiatal férfiak számára jelent fontosabb motivációs tényezőt, míg a személyes motiváció szintén a fiatal nők esetében a meghatározóbb, bár ezen eredmények egyelőre statisztikailag még nem igazoltak.)

Egyéb demográfiai tényezők, úgymint például az életkor, a lakóhely, a szülők végzettsége, az átlagjövedelem vagy a tudományterület, amelyen a hallgató tanulmányait végzi, nem mutattak összefüggést a motivációs tényezőkkel.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A bemutatott kutatás három kiemelt ENSZ fenntartható fejlődési célhoz kapcsolódik: a tisztességes munka és gazdasági növekedés (SDG 8), az ipar, innováció és infrastruktúra (SDG 9), valamint az egyenlőtlenségek csökkentése (SDG 10) területeihez. A jövőre nézve fontos fejlődési irányt jelenthet a kutatás nemzetközi kiterjesztése, amely lehetőséget ad az eredmények összehasonlítására más országok tapasztalataival, ezáltal lehetőség nyílik a módszertan és a következtetések tovább finomítására és szélesebb körben történő hasznosítására.

**Social Innovation Match**
https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en/social-innovation-match/case-study/examining-entrepreneurship-and-entrepreneurial-attitudes-among

**Kapcsolattartó**
Fehér Helga (Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar)
feher.helga@gtk.uni-pannon.hu

**Média**
TINLAB podcastok a Pannon Egyetemen https://www.youtube.com/watch?v=NbFDf8LWUeY

# Társadalmi hatásmérés – kutatásból a gyakorlatba

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A társadalmi innovációk és nonprofit programok gyakran szembesülnek azzal a problémával, hogy eredményeik láthatatlanok maradnak, illetve nehézségekbe ütközik hatásuk objektív igazolása. Ez nemcsak a finanszírozási lehetőségeket szűkíti be, hanem a társadalmi bizalom kiépítését is gátolja. A kutatás egyik legfontosabb újítása, hogy a társadalmi hatás mérését leválasztja a bonyolult adminisztratív feladatokról, és helyette olyan keretrendszert kínál, amely a mindennapi működésben is használható. Ez az eszköz egyszerre épít a nemzetközi tapasztalatokra és a magyar kontextus sajátosságaira, így kiválóan illeszkedik a hazai szervezetek igényeihez.

A célcsoportok elsősorban a civil és nonprofit szervezetek, önkormányzatok, valamint a társadalmi innovációkban részt vevő kezdeményezések. Számukra a legnagyobb kihívás az, hogy adatokkal alátámasztva, hitelesen tudják bemutatni és bizonyítani, hogy milyen változásokat indítanak el.

A program rendszerszinten is hat: a mérési keretrendszer segít abban, hogy a hatásról szóló gondolkodás a projektek tervezésének és értékelésének is szerves részévé váljon, ezáltal átláthatóbbá, összehasonlíthatóbbá és adaptálhatóvá téve a jó gyakorlatokat. A kutatás kiemelendő erőssége az interdiszciplinaritás: közgazdászok, üzleti szakemberek és szociológusok dolgoztak együtt annak érdekében, hogy a hatásmérés ne csak tudományos értelemben legyen megalapozott, hanem a mindennapi gyakorlatban is használható legyen.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

A módszertan kidolgozása során nem csupán szakértői műhelymunka folyt: a kutatók aktívan bevonták a civil szervezeteket, akik tesztelték, véleményezték és saját tapasztalataikkal formálták az eszközt. Ez a fajta részvétel biztosította, hogy a végeredmény ne a „fióknak" készüljön, hanem valós szervezeti igényekre adjon választ.

A módszer kulcsszerepet játszik az esélyegyenlőség és a társadalmi igazságosság szempontjának érvényesülésében is, hiszen lehetőséget ad arra, hogy a kisebb, hátrányos helyzetű csoportokkal foglalkozó szervezetek is mérni tudják munkájuk eredményét, jobb és szélesebb körű láthatóságot teremtve. Mindez jelentősen hozzájárulhat ahhoz, hogy a többségi társadalom részéről is nagyobb elismerést kapjanak. Mindez komoly lépést jelenthet az erőforrások igazságosabb elosztása és a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentése irányába.

A kutatás eredményeként olyan rugalmas és fenntartható eszköz jött létre, amely egyszerre épít a tudományos háttérre és a gyakorlati kipróbálás tapasztalataira. A civil partnerek visszajelzései alapján a rendszer hosszú távon is alkalmazható, és folyamatosan bővíthető, gazdagítható új indikátorokkal és mérési szempontokkal.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A társadalmi hatásmérés iránti igény nemcsak Magyarországon, hanem világszerte egyre erősebb, hiszen ma már nem elég bemutatni, hogy pl. hány közösségi kert jött létre vagy hány településen vezettek be új digitális megoldásokat – a fő kérdés az, hogy mindez hogyan változtatja meg az emberek életét. Ma már arra keressük a választ, hogy javult-e a helyi lakosok együttműködése, könnyebben hozzáférnek-e a szolgáltatásokhoz a hátrányos helyzetű csoportok, csökkent-e a környezeti terhelés vagy erősödött-e a helyi identitás. A kutatás több ponton is kapcsolódik az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz, különösen az SDG 10 (egyenlőtlenségek csökkentése), az SDG 16 (béke, igazságosság és erős intézmények) és az SDG 17 (partnerség a célok eléréséhez) célokhoz.

A módszer jövője ígéretes: egyrészt szélesebb társadalmi körben is terjeszthető további civil és önkormányzati partnerek bevonásával, másrészt nemzetközi együttműködésekben is alkalmazható. A kutatás eredményei alkalmassá tehetők a más országok hasonló programjaival való összehasonlításra, így a magyar kezdeményezések is bekapcsolódhatnak a globális diskurzusba.

**Kapcsolattartó**
Kaderják Anita (Eötvös Loránd Tudományegyetem)
kaderjak.anita@innovacio.elte.hu
**Média**
Civil Rádió (117 perc) https://cba.media/701549

# IKT-alapú diagnosztikus tesztrendszer a tanulási képességek vizsgálatára

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

Az iskolai alulteljesítés hátterében gyakran olyan kognitív nehézségek állnak, amelyeket a szülők és a pedagógusok nem képesek észrevenni időben. Egy gyerek hiába szorgalmas, ha közben gondot jelent számára a figyelme fenntartása, a rövid távú emlékezet használata vagy a rugalmas gondolkodás. Ezek a rejtett problémák sokszor csak sorozatos kudarcokon keresztül válnak láthatóvá.

Az innováció különlegessége abban rejlik, hogy a kutatócsoport egy olyan online diagnosztikus tesztrendszert dolgozott ki, amely interaktív, multimédiás feladatok segítségével vizsgálja a tanuláshoz szükséges alapvető kognitív funkciókat, elsősorban a figyelmet, a munkamemóriát, a tervezést és a rugalmas gondolkodást. A rendszer sajátossága, hogy azonnal áttekinthető, megbízható eredményeket ad a szakembereknek, amelyek a tanulási nehézségek vagy éppen a kiemelkedő képességek korai felismerését segítik elő. Mivel a feladatok játékos, élményszerű formában jelennek meg, a vizsgálat motiváló, támogató tapasztalatot, és nem kudarcélményt nyújt a gyermekek számára.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

A fejlesztés során kiemelt szerepet kapott a szakemberek bevonása, akik nemcsak a tesztek kipróbálásában vettek részt, hanem visszajelzéseikkel folyamatosan alakították az online felületet. Az ő tapasztalataik alapján finomították például a felhasználói élményt, a feladatok hosszát és a vizuális elemeket is, hogy a rendszer minél inkább illeszkedjen a valós iskolai környezethez.

A társadalmi hatás rövid távon a gyerekek szintjén mutatkozik meg: a pontos diagnózis révén idejében felismerhetők a tanulási nehézségek, így megelőzhetők a kudarcok, és csökkenthető a lemorzsolódás veszélye. Hosszabb távon ez az iskolai teljesítmény javulásához, a tanulási motiváció fenntartásához és a társadalmi egyenlőtlenségek mérsékléséhez vezethet. A szakembereknek a fejlesztési programok megtervezésében segít a rendszer az objektív, könnyen értelmezhető adataival, míg a pszichológusoknak új, korszerű diagnosztikai eszközt ad a kezébe. Ez a fajta közösségi beágyazottság biztosítja, hogy a projekt ne csak kutatási eredmény maradjon, hanem valós társadalmi hasznosulással járjon.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A tesztrendszer fejlesztői már most nemzetközi érdeklődéssel számolhatnak, a kutatócsoport egy előzetes pályázat eredményeképpen részt vett a 2025. október 1–2-án Brüsszelben megrendezett Szociális Innovációs Fórumon. Mindemellett további – különösen az adaptív tesztelési megoldások iránt érdeklődő – külföldi megkeresések is érkeznek folyamatosan. Éppen ezért a kutatók megkezdték a rendszer angol nyelvű változatának kidolgozását, amely lehetővé teszi a szélesebb körű használatot és a nemzetközi kutatásokhoz való csatlakozást.

A jelenlegi tervek között szerepel egy e-learning tananyag létrehozása is, amely lépésről lépésre vezeti végig a szakembereket a rendszer használatán, biztosítva, hogy megfelelő felkészültséggel alkalmazzák a teszteket. A kutatócsoport 2025 őszétől a Magyar Tudományos Akadémia által támogatott EFFORT (Exekutív Funkciók Felmérése és Online Rendszerű Támogatása) projekt keretében folytatja a munkáját. A projekt során egyrészt a jelenlegi tesztkészletet kívánják bővíteni, másrészt egy olyan ökológiai validitással rendelkező intervenció összeállítását célozzák meg, amely a vizsgált funkciók fejlesztésére irányul.

A jövőbeni tervek közé tartozik, hogy szélesítsék a tesztek használatának lehetőségeit, azaz a jelenlegi főként alsós korosztály számára rendelkezésre álló normaértékeket szélesebb korosztályra, akár felnőttekre vonatkozóan is kiterjesszék.

A tesztrendszer nemzetközi szinten illeszkedik ahhoz a globális törekvéshez, amely a tanulási zavarok korai felismerését és a befogadó oktatás erősítését célozza.

A projekt egyértelműen jó gyakorlat: ötvözi a tudományos megalapozottságot, a technológiai innovációt és a közösségi hasznosulást. Segítségével időben feltárhatók a tanulási nehézségek, a pedagógusok és pszichológusok modern eszközt kapnak a kezükbe, a gyerekek pedig motiváló, élményszerű környezetben mutathatják meg képességeiket.

Az ENSZ fenntartható fejlődési céljai közül elsősorban a minőségi oktatás (SDG 4), az egyenlőtlenségek csökkentése (SDG 10), az egészség és jóllét (SDG 3), valamint az innováció és digitális infrastruktúra fejlesztése (SDG 9) megvalósításához járul hozzá.

**Social Innovation Match**
https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en/social-innovation-match/case-study/ict-based-diagnostic-tools-and-knowledge-development
**Kapcsolattartó**
Kálózi-Szabó Csilla (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar)
kalozi.szabo.csilla@barczi.elte.hu
**Média**
Magyar Innovációs Szövetség (Hírlevél) https://www.innovacio.hu/ehirlevel/2025_13.html

# Kulturális (játszó)terekkel a mentális egészségért

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A mai gyerekek és családok életéből egyre inkább hiányoznak a helyi közösségi élmények. A kultúra sokszor távoli, nagy médiacégek által közvetített tartalmakban jelenik meg, miközben a kisközösségek és a generációk közötti párbeszéd folyamatosan gyengül. Ez a projekt erre a problémára kínál választ: új múzeumi játszótereket és élményalapú foglalkozásokat hoz létre, ahol a gyerekek, szüleik és pedagógusaik nemcsak szórakoznak, hanem interaktív módon tanulnak, beszélgetnek és új kulturális szokásokat sajátítanak el. A kezdeményezés újdonsága, hogy a múzeumi közeg nemcsak kiállító-, hanem közösségi élménytérré válik, ahol a játék és a tanulás kéz a kézben jár.

A célcsoport leginkább az óvodás gyerekek, családjaik és pedagógusaik. A kicsik így már egészen korán megtapasztalhatják, hogy a kultúra izgalmas, játékos és közösen átélhető élmény is lehet. A program hatása messze túlmutat egy-egy múzeum falain. Az új módszertan egyszerre kapcsolja össze a közművelődést, a közoktatást és a felsőoktatást, miközben olyan eszközöket kínál, amelyeket más intézmények is könnyen adaptálhatnak. A projekt alapja az együttműködés: egyetemi oktatók, múzeumpedagógusok, muzeológusok, neveléstudósok és művészek dolgoznak közösen azon, hogy a tudományos eredmények, a művészet és a pedagógia egyaránt konstruktív elemei legyenek a programnak.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

Az óvodások játékos formában kapcsolódnak be a kiállítások világába, miközben a szülők és pedagógusok aktív jelenléte biztosítja, hogy a tapasztalatok azonnal visszajussanak a fejlesztők felé. A pedagógushallgatók valós gyakorlati terepen próbálhatják ki tudásukat, olyan kutatási és módszertani tapasztalatokat szerezve, amelyeket későbbi pályájukon is hasznosítani tudnak. A kérdőívek, rajzos önértékelő lapok és beszélgetések révén a résztvevők élményei közvetlenül alakítják a program tartalmát, így a módszer folyamatosan fejlődik.

A program többek közt fontos esélyteremtő szerepet is betölt: bevon olyan családokat, akik számára a múzeum eddig elérhetetlen tér volt. Ezáltal tágul a kulturális részvétel köre, a helyi közösségek erősödnek, és természetes módon alakul ki kapcsolat a különböző generációk között. A közös látogatások és élmények nemcsak tudást, hanem tartós közösségi kötődést is képesek létrehozni.

A hosszú távú fenntarthatóságot stabil partnerségek biztosítják: múzeumok, oktatási intézmények és egyetemek együttműködése teremti meg azt a keretet, amelyben a módszer beépülhet a mindennapi gyakorlatba. Így a program nem egyszeri kísérlet, hanem tartósan működő jó gyakorlat, amely a kulturális élmények közösségformáló erejét hasznosítja.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

Több ponton is illeszkedik az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz: támogatja a jóllétet (SDG 3), elősegíti a minőségi oktatást (SDG 4), és hozzájárul az élhetőbb közösségekhez (SDG 11).

A projekt nemzetközi szinten – az ELTE művészetpedagógiai workshopján – is bemutatkozott, bizonyítva, hogy a módszer más országokban is könnyen adaptálható. Az ICOM hálózatán keresztül már most megkezdődött a „Múzeum a Legkisebbeknek" anyagok terjesztése. A jövő egyik legizgalmasabb iránya a Plukkido-val közösen fejlesztett mobilapplikáció, amely játékos „múzeumi küldetésekkel" teszi kalanddá a kiállítások látogatását. A cél az, hogy a gyerekek és családjaik ne csak egyszeri élményt szerezzenek, hanem újra és újra visszatérjenek a múzeumba. A módszer más múzeumokban, sőt közösségi terekben is alkalmazható, és könnyen továbbfejleszthető új partnerek bevonásával, nemzetközi együttműködésekkel, illetve digitális eszközök alkalmazásával.

**Kapcsolattartó**
Kolosai Nedda (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar)
kolosai.nedda@tok.elte.hu

**Média**
Inforádió (Családi hét) https://infostart.hu/inforadio/csaladi-het/adasok/2023/01/30/a-csaladi-het-magazin-2023-januar-30-i-adasa

# Digitalizáció, robotizáció és a szociális munkaerőpiac kapcsolata

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A digitalizáció és a robotizáció alapjaiban alakítják át a munka világát. Az Ipar 4.0 és az Ipar 5.0 közötti átmenet nemcsak technológiai kérdés, mivel társadalmi és munkaerőpiaci változások sorát indítja el. A kutatás egyik központi feladata a munkahelyi innováció újradefiniálása. A kutatók olyan kérdésekre keresték a választ, mint mit jelent az ember és a technológia együttműködése, hogyan formálódnak a munkakapcsolatok, és miként válik mindennapossá a távmunka, a home office vagy a platformmunka. A kérdések nem maradtak elméleti síkon: vizsgálták a négynapos munkahét bevezetésének lehetőségeit, a robotok térnyerését, a szociális felelősségvállalás új formáit, és azt is, hogyan illeszkedik mindez a fenntarthatósági szempontokhoz.

A kutatás különlegessége, hogy együtt dolgoztak társadalomtudományi és műszaki szakemberek is. A jogi, gazdasági és mérnöki szempontok holisztikus megközelítése tette lehetővé, hogy a változásokat ne különálló folyamatként, hanem egymással összefonódva vizsgálják. Az így feltárt kérdések össztársadalmi jelentőségűek: kihatnak az állami költségvetés szerkezetére, a szociális ellátórendszer jövőjére és a munka világában kialakuló új egyensúlyra.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

A kutatás módszertana ötvözte a kvalitatív és kvantitatív elemeket. A kérdőíves adatgyűjtések mellett a kutatók modellezéseket is végeztek, hogy láthatóvá váljon, milyen társadalmi hatásokkal járhat a robotizáció. Külön figyelmet fordítottak a munkaerőpiac sérülékeny csoportjaira, köztük a nőkre, akikre a digitalizáció gyakran kettős hatást gyakorol: miközben egyes szektorokban (pl. irodai adminisztráció) a munkakörök megszűnnek, más területeken (pl. digitális tanulás, gondozási szolgáltatások) új lehetőségek nyílnak. A kutatás részeként vizsgálták a „rózsaszín galléros” foglalkozások átalakulását is, valamint azt, hogyan rendeződnek át a tipikusan férfiasnak és nőiesnek tartott szakmák határai.

A fenntarthatóság kérdése is központi szerepet kapott. A robotizáció rövid távon csökkenti az aktív humán munkaerő arányát, ami az adóbevételek csökkenéséhez vezethet. Ez közvetlenül érinti a szociális ellátórendszerek fenntarthatóságát. Ezért

szimulációkat végeztek olyan alternatív modellekkel, mint a feltétel nélküli alapjövedelem (FNA), illetve más, a jelenlegi rendszert átalakító megoldásokkal.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A kutatás szorosan kapcsolódik az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz, elsősorban a méltányos munka és gazdasági növekedés (SDG 8), a nemek közötti egyenlőség (SDG 5), az ipar, innováció és infrastruktúra (SDG 9) és a fenntartható városok és közösségek (SDG 11) céljaihoz. A nemzetközi trendek is azt mutatják, hogy a digitalizációs átmenetet csak akkor lehet sikeresen kezelni, ha a társadalmi dimenziókat is figyelembe veszik. A kutatás folytatásaként a kutatók még célzottabban kívánják bevonni az érintett csoportokat, és további, árnyaltabb kérdések mentén szeretnék elemezni a folyamatot. A gyorsan változó környezet miatt a kutatás dinamikus: új technológiák megjelenésével mindig új szempontokat szükséges bevonni, hogy a társadalmi és gazdasági hatások időben feltárhatók legyenek.

**Kapcsolattartó**
Mélypataki Gábor (Miskolci Egyetem, Állam-és Jogtudományi Kar)
gabor.melypataki@uni-miskolc.hu
**Média**
Civil Rádió (Társbérlet) https://www.youtube.com/watch?v=jDqlQdQ1oNY&t=4s

# A Digitális Intelligencia Profil (DIP) mérőskála

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A DIP (védjegyoltalom alatt álló) mérőskála 8 dimenzióban, 3 szinten, 3 területet mér. A digitális intelligencia (digitális kompetencia: digitális eszközök használatára vonatkozó technikai felkészültség és tudás + digitális attitűd: az eszközhasználathoz kapcsolódó viselkedés) mérése és fejlesztése mind társadalmi, mind vállalati szinten elengedhetetlen a sikeres digitalizációhoz. A vidéki területeken az infrastruktúra hiánya és az ismeretek korlátozott volta akadályozhatja az online oktatás és más digitális szolgáltatások elérését. A társadalmi innováció sikere az állampolgárok felkészültségétől és bevonásától függ. A kutatás nagy lépést tett ennek érdekében a mérőskála kidolgozásával, hiszen a digitális intelligencia mérése és fejlesztése hozzájárul a gazdasági jólét növeléséhez és a társadalmi fejlődéshez.

A DIP mérőskála alkalmas egy nemzet, régió, város, vállalat vagy szervezet (pl. iskolák) állampolgárainak felmérésére. A hazai lakosság (beleértve a fiatalokat, a nyugdíjasokat és a munkavállalókat) különböző digitális felkészültséggel rendelkezik, amelynek pontos felmérése visszajelzést adhat az oktatási környezet (köz- és felsőoktatás), a kormányzat és a vállalatok számára is. Az eredmény abban segíti az egyéneket, hogy aktív résztvevői lehessenek a digitális társadalomnak, és hatékonyan használhassák a technológiát a tanulásban és a munkában.

Eddig két pilot felmérés (rendvédelmi szervezet és sportolók körében) zajlott le, illetve folyamatban van az első nagymintás lekérdezés a Veszprém Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamarai tagvállalatok részvételével. A kérdőívet már több száz vállalkozó töltötte ki, az eredményként kapott egyéni digitális intelligencia térkép azonnali visszajelzést nyújtott a jelenlegi kompetenciájukról, és arról, hogy mely területeken szükséges fejlődniük. A mérőskála hasznosítása országos, reprezentatív felmérés keretében, valamint az Európai Unió más országaiban is szerepel a jövőbeli tervek között.

A DIP mérőskála interdiszciplináris jellegű: az oktatás, pszichológia (digitális érzelmi intelligencia), informatika (digitális védelem, digitális műveltség) mellett érinti a médiatudományt, jogot (digitális jogosultság), szociológiát (digitális társadalmi viszonyok) és a vezetéselméletet (digitális párbeszéd) is.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

A pilot felmérések során egyrészt a közszféra (rendvédelmi szerv munkavállalói) másrészt a hazai lakosság egy csoportja (sportolók) volt a célcsoport, jelenleg pedig a vállalkozások felmérése zajlik.

A digitális technológiák megjelenése a munkahelyek és mindennapi élet radikális átalakulásához vezetett, azonban ez nem érint mindenkit egyformán. Az egyes társadalmi csoportok közötti különbségek szemléltetésére használjuk a digitális szakadék kifejezést. Különbségek mutatkozhatnak életkori alapon (az idősebb generáció jelentős lemaradásban van, hiszen idősebb korában találkozott az internettel), földrajzi tekintetben (leszakadó régiók) vagy társadalmi értelemben (periférián élők) is. A digitális szakadék felszámolásában kiemelt jelentősége van a lakosság digitális intelligenciája felmérésének és a tipikus problémák beazonosításának.

A DIP használatának hatásai közé tartozik, hogy objektív, mérhető adatokat szolgáltat a vizsgált entitások digitális intelligenciájáról, segítve ezzel a fejlesztési irányok kijelölését és a célzott oktatási beavatkozásokat.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A kutatás szorosan illeszkedik az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz, különösen a minőségi oktatás (SDG 4), a tisztességes munka és gazdasági növekedés (SDG 8), az ipar, innováció és infrastruktúra (SDG 9), valamint az egyenlőtlenségek csökkentése (SDG 10) területeihez. A jövőbeli munka egyik fő iránya egy országos, lakossági reprezentatív felmérés, amelyet piackutató vállalat bevonásával kívánnak megvalósítani. Ezzel párhuzamosan hazai középiskolákban és egyetemeken is terveznek felméréseket a fiatal generáció körében, illetve nyugdíjas szövetkezetek bevonásával az idősebb korosztály tapasztalatait és igényeit is szeretnék vizsgálni. A kutatás nemzetközi dimenzióját külföldi partneregyetemek biztosítják, amelyek révén lehetőség nyílik a hazai eredmények összevetésére más országok tapasztalataival. A fenti összehasonlító kutatásokkal átfogóbb kép adható a digitalizáció társadalmi hatásairól.

**Kapcsolattartó**
Obermayer Nóra (Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar)
obermayer.nora@gtk.uni-pannon.hu

**Média**
Civil Rádió (Társbérlet) https://www.youtube.com/watch?v=z1GSmDeB3S0&list=PLIS5Cw6DB8e_5FvIdgI9X9pc-Ct4rUWVk&index=7

# Szemléletformálással az inkluzív munkahelyekért

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A világ lakosságának körülbelül 15%-a él fogyatékossággal. Az érintettek mindennapjaiban gyakori tapasztalat a munkanélküliség, a szegénység, az egészségügyi ellátáshoz való nehezebb hozzáférés és az előítéletek jelenléte. Ez a jó gyakorlat olyan szemléletformáló programot valósít meg, amely közvetlenül a munkahelyeken formálja a gondolkodást és a hozzáállást. A program különlegessége abban áll, hogy a fogyatékossággal élő emberek nem csupán résztvevői, hanem aktív alakítói is voltak: az ötleteléstől kezdve a feladatok kidolgozásán át egészen a megvalósításig minden szakaszban közösen dolgoztak a szakemberekkel.

A program célcsoportját a többségi társadalom munkavállalói és a vállalatok vezetői alkotják, hiszen az ő szemléletváltásuk a kulcsa annak, hogy a fogyatékossággal élő emberek nagyobb arányban és méltó körülmények között vehessenek részt a munka világában. A kezdeményezés nem marad az elmélet szintjén: mérhető tapasztalatokra és résztvevői visszajelzésekre épít, így kézzelfogható változásokat indít el a szervezeti kultúrában. Jó példa erre egy logisztikai cég, ahol a tréning után a dolgozók arról számoltak be, hogy sokkal természetesebben és nyitottabban fordulnak mozgássérült kollégáik felé. A cégek nemcsak élményt kapnak, hanem konkrét visszajelzést is arról, milyen szemléletváltás történt a munkatársaik körében, így a változás mérhetővé és nyomon követhetővé válik. A fejlesztés interdiszciplináris alapokra épül: a fogyatékosságtudomány, a neveléstudomány, a pszichológia és a szervezetfejlesztés eredményeit ötvözi, miközben szervesen illeszkedik a vállalati HR-gyakorlatokhoz.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

A programban a résztvevők nem előadásokat hallgattak, hanem közös helyzetekben, feladatokban találkoztak egymással. Sokan először élhették meg, hogy fogyatékossággal élő emberekkel nem „külön világként”, hanem partnerként dolgoznak együtt. Egy-egy közös gyakorlat, beszélgetés vagy akár nevetés többet adott bármilyen elméleti ismeretnél: a távolságok, amelyek addig a megszokás vagy a bizonytalanság miatt fennálltak, gyorsan oldódtak. Ezek az élmények kézzelfogható attitűdváltozást indítottak el a munkahelyi kultúrában. A hatást nemcsak a résztvevők élményei, hanem tudományos mérések is alátámasztják.

A Solomon-féle négycsoportos kísérleti elrendezés kimutatta, hogy a tréningek után a szemléletváltás nemcsak rövid, hanem hosszabb távon is fennmarad: hónapokkal később is érzékelhető volt a nyitottabb, befogadóbb hozzáállás.

A fenntarthatóságot a nagyvállalatokkal kialakított partnerségek garantálják. Az E.ON, az Europ Assistance, az IFUA&Partners, a LEGO Manufacturing Kft., a Magyar Posta és a Market Zrt. bevonásával a program nem egyszeri akcióként működött, hanem hosszabb távra szóló folyamatként, amely valós változást hoz a munkahelyi mindennapokba.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A jó gyakorlat több ENSZ fenntartható fejlődési célhoz is hozzájárul: az SDG 8 (Tisztességes munka és gazdasági növekedés), az SDG 10 (Egyenlőtlenségek csökkentése) és az SDG 16 (Béke, igazságosság és erős intézmények) célhoz. Nemzetközi szinten a program már bemutatkozott konferenciákon, és előkészületben van az angol nyelvű adaptációja. A vállalatok részéről érkező folyamatos igény azt mutatja, hogy a program piaci környezetben is életképes, sőt továbbképzési modulokként, illetve „dobozos termékként" is terjeszthető.

Az elkészült szemléletformáló program és a hatásmérésre adaptált online kérdőív (Multidimensional Attitude Scale) olyan eszköztárat kínál, amely beépíthető a vállalati protokollokba és kliensút folyamatokba. Alkalmazása segítheti egy új, átfogó szolgáltatási rendszer kialakítását is, amely összeköti az egészségügy, a piaci és a civil szféra szereplőit. Így nemcsak a vállalati környezetben, hanem szélesebb társadalmi szinten is elősegíti az együttműködést és az erőforrások hatékonyabb felhasználását.

A jövőben a közép-európai felsőoktatási intézmények, például a CHARM-EU partnerség bevonása, valamint a HR-képzésekbe való mélyebb integráció jelentené a fejlődés irányát. A program így egyszerre erősíti az akadémiai világ, a vállalati szféra és a társadalom kapcsolatát, és hosszú távon is hozzájárulhat a befogadó munkahelyek elterjedéséhez.

**Kapcsolattartó**
Perlusz Andrea (ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar)
perlusz.andrea@barczi.elte.hu

**Média**
Dívány.hu https://divany.hu/testem/fogyatekossag-allas/

# Kognitív képességek mérése az affektív tényezők tükrében – Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálata

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A matematika tanulása sok gyermek számára komoly nehézséget jelent világszerte. A gyenge teljesítmény mögött azonban nem mindig képességbeli hiányosság áll: gyakran a nem megfelelő oktatás, a szorongás vagy a hátrányos környezet okozza az alulteljesítést. Erre kínál megoldást a Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálata (DPV) tesztbattéria, amely egyedülálló módon képes elkülöníteni a fejlődési diszkalkuliát a környezeti vagy oktatási tényezőkből fakadó problémáktól. A DPV az óvoda nagycsoportjától a felnőttkorig alkalmazható, és szervesen illeszkedik a Nemzeti Alaptanterv követelményeihez. Újdonsága, hogy a kognitív teljesítmény mellett az érzelmi tényezőket – például a szorongást – is figyelembe veszi.

A kutatás célcsoportja az óvodás és iskolás korosztály, valamint a pedagógusok és a fejlesztő szakemberek. A pontosabb diagnózis lehetővé teszi az időben történő beavatkozást, csökkenti a lemorzsolódást, és mérsékli a felesleges kudarcélményeket. A program rendszerszintű hatása abban mutatkozik meg, hogy a korai diagnózis révén hatékonyabban tervezhetők a fejlesztési folyamatok, csökkennek a társadalmi költségek, és nő a gyermekek esélye a sikeres iskolai és munkaerőpiaci életútra.

Az innováció lényege, hogy a DPV nemcsak a válaszok helyességét méri, hanem elemzi a hibák típusát is, így feltárja a mögöttes gondolkodási folyamatokat. Ez lehetővé teszi a személyre szabott fejlesztést, és nyomon követhetővé teszi a beavatkozások hatását. A digitális változat játékos feladatokkal és barátságos vizuális elemekkel motiválja a gyerekeket, ami pontosabb adatfelvételt és pozitívabb mérési élményt eredményez. A projekt interdiszciplináris: pedagógusok, pszichológusok, informatikusok, grafikusok és UX-dizájnerek együttműködésével valósul meg, hidat teremtve a hagyományos pedagógia és a modern technológiai megoldások között.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

A fejlesztés során több szinten vonják be az érintetteket. A pedagógusok a teszt kipróbálásával és visszajelzéseikkel segítik a fejlesztést, a szülők támogatják a gyerekek részvételét, a diákok pedig közvetlen felhasználóként mutatják meg, hogyan működik a rendszer a gyakorlatban. A design és a grafikai elemek a gyerekek igényeihez igazodnak, így a teszt játékos, motiváló és élményszerű.

A jó gyakorlat központi értéke az esélyegyenlőség. A DPV segíti, hogy a tanulási zavarokat időben felismerjék, így azok a gyerekek is megfelelő támogatást kapjanak, akiknek a problémái egyébként rejtve maradnának. Ez csökkenti a leszakadást, erősíti az inklúziót, és hozzájárul ahhoz, hogy a tanulás ne a kudarcok sorozatát, hanem fejlődési lehetőséget és örömteli élményt jelentsen.

Az eredmények azt mutatják, hogy a digitális teszt pontosan azonosítja a problémákat, miközben a gyerekek szívesen vesznek részt benne. A hosszú távú fenntarthatóságot az biztosítja, hogy a DPV beépíthető a pedagógiai gyakorlatba, illeszkedik az alaptantervhez, és nemzetközileg is adaptálható.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A kutatás illeszkedik több ENSZ fenntartható fejlődési célhoz: az SDG 4 (Minőségi oktatás), az SDG 10 (Egyenlőtlenségek csökkentése) és az SDG 3 (Egészség és jóllét) területeihez. A nemzetközi kapcsolódások már most erősek: külföldi szakemberek (pl. Cambridge, Texas) érdeklődnek a DPV iránt, folyamatban van a fordítás, valamint az alkalmazhatóság vizsgálata. A projekt eredményei több tudományos publikációban is (Q1 és D1) megjelentek:

Examining Mathematics Learning Abilities as a Function of Socioeconomic Status, Achievement and Anxiety (MDPI, 2024); Anxiety predicts math achievement in kindergarten children (Frontiers in Psychology, 2024).

A jövőbeli fejlesztési irány az online DPV további bővítése, a digitális felület finomítása és szélesebb körű bevezetése, valamint nemzetközi együttműködések kialakítása a matematikai tanulási zavar korai diagnosztikájának fejlesztésére.

**Kapcsolattartó**
Svraka Bernadett (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Tanító- és Óvóképző Kar)
svraka.bernadett@tok.elte.hu

**Média**
Modern Iskola https://moderniskola.hu/2024/09/matematikatanulasi-problemak-hatekony-es-preventiv-merese-interju/

# Az IKT eszközök szerepe a vadállatok belterületi megjelenésének társadalmi konfliktuskezelésében

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A vadállatok belterületi megjelenése egyre gyakoribb jelenség hazánkban is, amely lakossági félelmet, anyagi károkat és közbiztonsági problémákat okoz(hat). Az IKT eszközök alkalmazása – mint például térinformatikai rendszerek, drónok, mobil-alkalmazások – lehetőséget teremtenek a konfliktusok megelőzésére, gyors kezelésére és a lakosság bevonására is. Az újszerűség az adatvezérelt, közösségi alapú megközelítésben rejlik.

A felhasználás területei a következők:

- Megfigyelés és adatgyűjtés
  Kamerarendszerek (pl. vadkamerák, térfigyelő kamerák) segítségével nyomon követhetővé válhatnak belterületen a vadállatok mozgásai. Ez egészülhet ki drónok alkalmazásával a nehezen megközelíthető területeken történő megfigyelések esetén. A belterületi jelenlét korai észlelésére az önkormányzatokkal való együttműködés keretében speciális szenzorhálózatok (például mozgásérzékelők, hőkamerák) is kiépítésre kerülhetnek.

- Adatfeldolgozás és előrejelzés
  Létrehozhatók GIS (geoinformatikai) rendszerek a vadállatok mozgásának feltérképezésére, valamint a mesterséges intelligencia segítségével az adatok elemzésére, viselkedésminták felismerésére, és lehetőség nyílhat előrejelzések készítésére is. A fentiek mellett kiemelt jelentőséggel bír a lakossági bejelentések gyűjtését és feldolgozását célzó okostelefon-alkalmazások kifejlesztése.

- Kommunikáció és tájékoztatás
  Lakossági riasztórendszerek építhetőek ki (SMS, push értesítések, közösségi média) a veszélyes helyzetek gyors kommunikálására. Továbbá olyan interaktív térképek készülhetnek, amelyek képesek pillanatok alatt a lakosság tájékoztatására a vadállatok aktuális helyzetéről, amelyek egyúttal praktikus online platformok a lakossági visszajelzések, panaszok és javaslatok gyűjtésére is.

- Oktatás és szemléletformálás
  Fontos, hogy a társadalom oktatása, szemléletformálása is megvalósuljon, melyekhez digitális tananyagok és e-learning modulok készíthetők a vadállatokkal

kapcsolatos viselkedési formák tudatosságának növelésére. Lehetőség van virtuális szimulációk készítésére és a konfliktushelyzetek kezelésének gyakorlására (pl. önkormányzati dolgozók, rendvédelmi szervek számára) is.

- Döntéstámogatás
  IKT-alapú döntéstámogató rendszerek segíthetik az önkormányzatokat és a hatóságokat a megfelelő intézkedések meghozatalában, melyekhez a különböző térinformatikai modellek is segítséget nyújtanak. Így megfelelő beavatkozási pontok azonosíthatók és stratégiák alakíthatók ki.

A probléma a vadállatok urbanizált térségekbe való behatolása, amely veszélyezteti az emberek biztonságát és a közrend fenntartását. Az érintettek közé tartoznak a lakosok, az önkormányzatok, a természetvédelmi szervezetek és a rendvédelmi szervek is. A cél a gyors reagálás, a megelőzés és a társadalmi együttműködés erősítése.

A program hozzájárul a lakosság biztonságérzetének növeléséhez, a hatóságok hatékonyabb munkavégzéséhez és a természetes élőhelyek védelméhez. Az alkalmazott IKT eszközök – mint például a térképalapú monitoring vagy a közösségi bejelentő rendszerek – más településeken is könnyen adaptálhatók, különösen ott, ahol hasonló problémák jelentkeznek.

A program megvalósítása során ökológusok, informatikusok, várostervezők, jogászok és kommunikációs szakemberek működnek együtt. Az interdiszciplináris megközelítés lehetővé teszi a technológiai, társadalmi és környezeti szempontok összehangolását a hatékony konfliktuskezelés érdekében.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

A lakosság aktív bevonása mobilalkalmazásokon és online platformokon (pl. mobilapplikációk, közösségi médiafelületek) keresztül történhet, ahol bejelentéseket tehetnek, visszajelzést adhatnak, és információkat is kaphatnak. Az önkormányzatok, civil szervezetek és szakmai partnerek közösen alakíthatják ki a beavatkozási protokollokat, így a döntéshozatal közösségi alapon történik a jogszabályi megfelelőség mellett.

Az IKT-eszközök hozzáférhetősége révén minden társadalmi csoport számára lehetővé válik a részvétel és információhoz való jutás. A digitális megoldások segíthetik a hátrányos helyzetű térségek lakóit is abban, hogy gyorsabban értesüljenek a veszélyekről, és aktívan részt vegyenek a védekezésben, ezáltal is csökkentve a társadalmi egyenlőtlenségeket.

A program eredményeként csökkenhet a vadállatokkal kapcsolatos incidensek/károkozások száma, nőhet a lakosság biztonságérzete, és javulhat a hatóságok reagálási képessége. A fenntarthatóságot a relatíve alacsony üzemeltetési költségű digitális rendszerek, a folyamatos adatgyűjtés és a közösségi együttműködés biztosíthatja. A rendszer rugalmasan bővíthető új technológiákkal és célcsoportokkal, növelve a hatékonyságot.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A kutatás és a kialakítandó jó gyakorlat kapcsolódik az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz, az SDG 11 (Fenntartható városok és közösségek), az SDG 15 (Szárazföldi ökoszisztémák védelme) és az SDG 13 (Fellépés az éghajlatváltozás ellen) célokhoz. A rendszer kiterjeszthető más városokra, régiókra, országokra, ahol hasonló problémák jelentkeznek (pl. Románia, Szlovákia stb.). Új célcsoportként bevonhatók oktatási intézmények, természetvédelmi szervezetek, valamint a tudásmegosztás és technológiai fejlesztés érdekében további nemzetközi partnerek.

**Kapcsolattartó**
Szabó Balázs (Miskolci Egyetem, Állam- és Jogtudományi Kar)
balazs.szabo@uni-miskolc.hu

# Smart fejlesztések iránti fogadási készség mérése

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

Az okoseszközök ma már az élet szinte minden területén jelen vannak: mérik a vérnyomást, jelzik, ha valaki elfelejtett bezárni egy ajtót, vagy figyelmeztetnek a vízfogyasztásra. Az idősebb generációk körében viszont még gyakran övezi őket bizalmatlanság és félelem. A kutatás célja az volt, hogy kiderítse: milyen tényezők befolyásolják azt, hogy az emberek elfogadják vagy elutasítják ezeket az eszközöket.

Az újonnan kifejlesztett mérőeszköz nem pusztán egy kérdőív, hanem három különálló, standardizált kérdéssor, amelyek tudományos módszertannal vizsgálják a fogyasztók, a szakemberek és a piaci szereplők hozzáállását a smart fejlesztésekhez. Azért nevezzük mérőeszköznek, mert ezek a kérdéssorok nem egyszerű véleményfelmérések: az előzetes kutatás és a statisztikai validálás alapján olyan tételeket tartalmaznak, amelyek megbízhatóan mérik a fogadókészséget.

Így nemcsak azt mutatják meg, hogy valaki használná-e az adott technológiát, hanem azt is, milyen érzelmi, gyakorlati vagy anyagi tényezők befolyásolják a döntéseit. Nem egyszerűen azt kérdezi meg például, hogy van-e okostelefonja, hanem azt is, mennyire bízik abban, hogy az adatai biztonságban vannak. Egy idős válaszadó így fogalmazott: „Az unokám rábeszélt egy okosórára. Először féltem tőle, de amikor jelezte, hogy túl magas a pulzusom, és emiatt orvoshoz fordultam, hálás lettem, hogy rajtam volt.” Mindez jól mutatja, hogy a kezdeti bizonytalanság sokszor pozitív tapasztalattá fordulhat át.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

A mérőeszköz tesztelése során több száz idős és középkorú ember töltötte ki a kérdőívet, köztük olyanok is, akik eddig szinte semmilyen digitális eszközt nem használtak. A kutatás eredményei szerint három tényező befolyásolja különösen erősen az eszközök elfogadását:

- a digitális önbizalom (sokan félnek, hogy „elrontanak valamit”),
- a közösségi támogatás (ha a családtagok segítenek, sokkal könnyebb az áttörés),
- és a valós hasznosság megtapasztalása (például egy okosmérleg, amely a diétában nyújt segítséget).

Egy idős férfi például arról számolt be, hogy a felesége biztatta az okostelefon használatára, de eleinte csak hívásokra merték használni. Amikor azonban a helyi gyógyszertárban megtanították nekik az online receptkiváltást, „mintha kinyílt volna a világ" – mesélte. Ez jól mutatja, hogy az eszközök elfogadása nemcsak technikai tudás, hanem élmény és bizalom kérdése is.

Az adatok alapján a kutatók azt is ki tudták mutatni, hogy azok a városok, ahol az önkormányzat szervezett digitális tréningeket (pl. Nyírbátorban és Salgótarjánban), sokkal magasabb fogadókészséget tapasztaltak az idősek körében. Mindez egyértelmű bizonyíték arra, hogy a közösségi programoknak valódi hatása van: ha a lakók támogatást kapnak, sokkal nyitottabbak a smart megoldásokra.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

A kutatás eredményei messze túlmutatnak a magyar kontextuson. Az idősek digitális bevonása világszerte kihívás, különösen az öregedő társadalmakban. A projekt az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz is szorosan kapcsolódik: elősegíti az egészségmegőrzést (SDG 3), csökkenti az egyenlőtlenségeket (SDG 10), és támogatja az innovációt (SDG 9).

A mérőeszköz könnyen adaptálható más területekre is, például vizsgálható vele az is, hogyan fogadják el az emberek az önvezető buszokat egy városban, vagy mennyire bíznak a digitális ügyintézésben.

Ez a kutatás többek közt jó gyakorlatként mutatja be azt is, hogyan lehet a társadalmi innovációt mérhetővé és láthatóvá tenni. Az eredmények nemcsak azt bizonyítják, hogy az idősek képesek nyitni a smart technológiák felé, hanem azt is, hogy a megfelelő támogatással örömmel fogadják őket. A projekt hozzájárul ahhoz, hogy a digitális átállás ne kizárjon, hanem bevonjon, és hogy a jövő városai és szolgáltatásai minden generáció számára élhetőek és hozzáférhetőek legyenek.

**Kapcsolattartó**
Székely Klára (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Savaria Egyetemi Központ)
szekely.klara@sek.elte.hu

# A Tematikus Fórumok mint a Quadruple Helix együttműködések zászlóshajói

A TINLAB keretében olyan szakmai műhelyek jöttek létre, amelyek rendszeres találkozókat szerveznek a társadalmi innovációs ökoszisztéma különböző szereplőinek bevonásával. Ezek a tematikus fórumok a társadalmi problémákra és a technológiai változásokhoz kapcsolódó igényekre reagáló újszerű megoldások kidolgozását és azok valós környezetben történő tesztelését segítik elő. Az elmúlt öt évben több mint 50 alkalommal került sor fórumokra, amelyeken közel 150 előadó vett részt. A fórumok jelentős része online vagy hibrid formában zajlott, így szélesebb kör vonódhatott be.

A fórumok olyan rendszeres találkozási pontok, ahol az egyes tématerületek szakértői, vállalati résztvevői, döntéshozók és civil szervezetek közösen vitatják meg a legfontosabb kérdéseket és osztanak meg jó gyakorlatokat. Így a Quadruple Helix modell valamennyi szereplője képviselteti magát, biztosítva a tudás folyamatos áramlását, az innováció megerősödését. A kutatási eredmények beágyazódása a fórumokon keresztül történik, ami felgyorsítja az implementációt és hozzájárul a szélesebb társadalmi elfogadottsághoz.

Nyolc fórum indult, amelyek lefedik a legfontosabb társadalmi problémákat és a konzorciumi partnerek meglévő kutatásainak metszéspontjait. A Munka jövője – a jövő gazdasága, valamint a Humán rendszerek fórumok a Miskolci Egyetemen működnek. A Helyi fejlesztések, valamint a Társadalmi innováció menedzsmentje fórumok a Hárfa Alapítvány szervezésében zajlanak. A Pannon Egyetemhez kapcsolódik a Digitalizáció társadalmi hatásai és a Környezeti szempontú társadalmi innovációk fóruma, míg az ELTE gondozza a Társadalmi jóllét, valamint a Kulturális innováció és kreatív ipar területeit.

A fórumok nem silo-rendszerben működnek, köztük rendszeresek az átfedések és a közös események, amelyek tovább erősítik az interdiszciplinaritást és az intézmények közötti együttműködést. Ezáltal a fórumok nemcsak szigetszerűen működő szakmai műhelyek, hanem egy olyan összekapcsolódó hálózat részei, amelyek a társadalmi innovációs ökoszisztéma erős szövetét hozzák létre.

A fórumok legfontosabb hozadéka a kommunikáció elősegítése, a tudásmegosztás gyorsítása és az implementáció katalizálása. Emellett kiemelt szerepet játszanak a disszeminációban: a kutatási eredmények bemutatása mellett előmozdítják azok társadalmi beágyazódását és szélesebb körű hasznosulását is. Jelentőségük

túlmutat a közvetlen résztvevők körén, mivel hidat képeznek a tudomány, a gazdaság, a közpolitika és a civil szféra között.

**A tematikus fórumok és kapcsolattartóik**

- **Helyi fejlesztések Tematikus Fórum**
  Kapcsolattartó: Juhász Adriána tinlab@harfaalapitvany.hu
- **Társadalmi innováció menedzsmentje Tematikus Fórum**
  Kapcsolattartó: Farsang Zoltán fazo@t-online.hu
- **Digitalizáció társadalmi hatásai Tematikus Fórum**
  Kapcsolattartó: Nagy Viktória nagy.viktoria@gtk.uni-pannon.hu
- **Környezeti szempontú társadalmi innovációk és klíma Tematikus Fórum**
  Kapcsolattartó: Németh Eszter Júlia nemeth.eszter.julia@gtk.uni-pannon.hu
- **Munka jövője, a jövő gazdasága Tematikus Fórum**
  Kapcsolattartó: Mélypataki Gábor jogmega@uni-miskolc.hu
- **Humán rendszerek Tematikus Fórum**
  Kapcsolattartó: Czékmann Zsolt jogczzs@uni-miskolc.hu
- **Társadalmi jóllét Tematikus Fórum**
  Kapcsolattartó: Gemza Péter peter.gemza@innovacio.elte.hu
- **Kulturális innováció, kreatív ipar Tematikus Fórum**
  Kapcsolattartó: Gemza Péter peter.gemza@innovacio.elte.hu

A stakeholder csoportok részvétele a program központi eleme. Ez biztosítja a projekt társadalmi elfogadottságát, javítva a döntéshozatalt, és elősegítve a fenntartható, inkluzív megoldások kialakítását. A különböző nézőpontok integrálása növeli az innováció minőségét és hosszú távú hatását. A fórumok keretében megszülető ötletek és kezdeményezések nemcsak elméleti szinten maradnak meg, hanem valóságos társadalmi beavatkozásokká válnak, amelyek a mindennapi életben is megtapasztalható javulást hoznak.

A **Digitalizáció társadalmi hatásai** fórum például kiemelten foglalkozik a digitális technológiák tanulásra, munkára és mindennapokra gyakorolt hatásaival. Egyik eseményükön Alexa Hathazi és Zsadány „Zad" Vecsey mutattak be mesterséges intelligenciával támogatott tanulási mikroszimulációt, amely a világ első, kompetenciamérést is bemutató BAFTA-díjas interaktív filmjéhez kapcsolódott.

A **Kulturális innováció, kreatív ipar** fórum a közösségépítő erőkre helyezi a hangsúlyt, amelyek közös élményeket, értékeket és identitást formálnak, ezzel erősítve a társadalmi kohéziót. Az itt zajló munka elősegíti a párbeszédet, hidat képez a társadalmi csoportok között, és teret biztosít a közös alkotásnak. Ez különösen fontos egy olyan időszakban, amikor a társadalmi kohézió erősítésének szükségessége kulcskérdéssé vált.

A **Helyi fejlesztések** fórum jó példája annak, hogyan lehet a települési közösségek tudását és erőforrásait mozgósítani. Az itt születő kezdeményezések a helyi igényekre adnak választ, a közösségek bevonásával pedig hosszú távon is fenntarthatóvá válnak.

A **Humán rendszerek** fórum a munkaerőpiac változásaira koncentrál, különösen az egészségügy, az oktatás és a szociális szféra területén. Az itt kidolgozott innovációk hozzájárulnak a közszolgáltatások minőségének javításához és a rendszerek változó környezethez való gyorsabb alkalmazkodásához.

A **Munka jövője, a jövő gazdasága** fórum a munka világának átalakulását, a gazdasági szerkezetváltás következményeit, és a jövő munkavállalói számára szükséges készségeket vizsgálja. Középpontban a digitalizáció, az automatizáció és a globalizáció hatásai állnak, valamint azok a társadalmi innovációs megoldások, amelyek elősegítik a munkaerőpiac alkalmazkodását az új kihívásokhoz. A fórum hozzájárul ahhoz, hogy a gazdasági átalakulás ne kirekesztő, hanem inkluzív módon menjen végbe.

A **Társadalmi innováció menedzsmentje** fórum az innovációs folyamatok irányítására, a társadalmi innovációk hatékony szervezésére és terjesztésére összpontosít. Foglalkozik a projektmenedzsment, az erőforrás-allokáció és a partnerségi hálózatok kialakításának kérdéseivel, kiemelten kezelve a fenntarthatóságot és a skálázhatóságot. A fórum célja, hogy olyan módszertani alapot nyújtson, amely biztosítja az innovációk hosszú távú hatását és gyakorlati beágyazódását a társadalomban.

A **Környezeti szempontú társadalmi innovációk és klíma** fórum a környezeti fenntarthatóságot helyezi középpontba, különösen a klímaváltozás, a körforgásos gazdaság és a zöld technológiák társadalmi bevezetése terén. A résztvevők a környezetvédelmi kihívásokra keresnek közösségi alapú megoldásokat, amelyek egyszerre szolgálják a gazdasági fejlődést, a társadalmi igazságosságot és a fenntartható életmód kialakítását. A fórum erőssége, hogy hidat épít a tudományos kutatások, az önkormányzatok gyakorlata és a civil kezdeményezések között.

A **Társadalmi jóllét** fórum a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését, a társadalmi kohézió erősítését és a jólléti rendszerek innovatív megújítását célozza. Kiemelten foglalkozik a szociális biztonság, a közösségi jól-lét és az életminőség javításának kérdéseivel. A fórum teret ad olyan kezdeményezéseknek, amelyek elősegítik a társadalom sérülékeny csoportjainak bevonását, és hozzájárulnak egy befogadóbb, egészségesebb társadalmi környezet kialakításához.

Az eddigi eredmények bizonyítják, hogy a fórumok képesek hosszú távú, pozitív társadalmi hatásokat kiváltani, és ezzel meghatározó szereplőivé válni a hazai és nemzetközi innovációs térnek.

# A társadalmi innovációs menedzser és mentorképzések

A Társadalmi innovációs menedzser, valamint a Társadalmi innovációs mentor képzések olyan újszerű oktatási programok, amelyek célja, hogy felkészítsék a résztvevőket a társadalmi innovációs projektek tervezésére, menedzselésére és mentorálására. A képzések két egymásra épülő szakaszból álltak: az első a Társadalmi innovációs menedzser képzés, amely átfogó ismereteket nyújtott a társadalmi innováció alapjairól és a projektmenedzsmenthez kapcsolódó kompetenciákról, majd erre épült a Társadalmi innovációs mentorképzés, amely már a gyakorlati támogatói és mentorálási szerepre fókuszált, felkészítve a résztvevőket a társadalmi innovációs projektek valós támogatására.

## Társadalmi innovációs menedzser képzés

A program célja az volt, hogy olyan szakemberek kerüljenek ki a képzésekből, akik képesek felismerni a társadalmi problémákat, képesek közösségi alapú megoldásokat tervezni és megvalósítani, valamint hozzájárulnak a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez és az inkluzív fejlődéshez.

A képzéseket kifejezetten a Quadruple Helix tagjainak, az önkormányzati, akadémiai, gazdasági és civil szektor képviselői számára ajánlották, vagyis mindazoknak, akik társadalmi innovációs projekteket kezdeményeznek, menedzselnek, támogatnak, vagy a jövőben szeretnének ezen a területen aktívan tevékenykedni. A képzés nyitott volt olyan szakemberek számára is, akik új szemléletmódot, gyakorlati megoldásokat kerestek, és csatlakozni kívántak egy most alakuló szakmai hálózathoz.

A programot három felsőoktatási intézmény és egy alapítvány, az ELTE, a Miskolci Egyetem, a Pannon Egyetem és a Hárfa Alapítvány közösen valósította meg, azonos tartalommal és oktatói gárdával, ám eltérő ütemezéssel. Ez a modell biztosította, hogy az ország különböző régióiból is elérhetővé váljon a képzés, és így szélesebb spektrumból vonzza a résztvevőket. A képzéseket összesen 248 fő végezte el sikeresen, ebből a többség a menedzser képzést (192 fő) abszolválta. A mentorképzésen a már menedzseri alapvető tudást korábban valamilyen formában megszerző hallgatók vehettek részt, közülük összesen 56-an fejezték be eredményesen a kurzust. Mindkét képzést a program keretében 17 fő teljesítette.

**1. ábra. Társadalmi innovációs menedzser és mentor képzések**

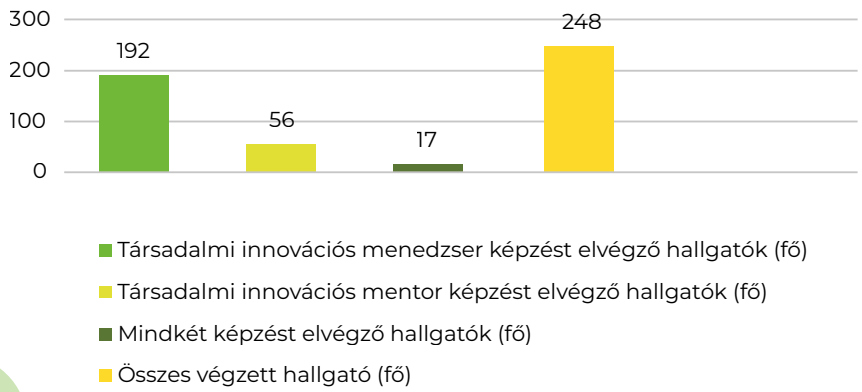


A Társadalmi innovációs menedzser képzés elsősorban arra fókuszált, hogy a résztvevők:

- megismerjék a társadalmi innováció fogalmát és folyamatát,
- elsajátítsák a közösségi problémák azonosításának és elemzésének módszereit,
- gyakorlatot szerezzenek projekttervezési és menedzsmentfeladatokban.

A program tematikája interdiszciplináris volt: a társadalomtudományi, menedzsment-, pszichológiai és kommunikációs ismeretek mellett helyet kaptak a gyakorlati modulok is, amelyek az önismeret, kommunikáció és konfliktuskezelés, változásmenedzsment, problémamegoldás, marketing és forrásszervezés területeire fókuszáltak.

## Társadalmi innovációs mentorképzés

A mentorképzés a menedzser képzésre épült, és kifejezetten azt a tudást adta meg, amely szükséges a társadalmi innovációs kezdeményezések támogatásához, a projektgazdák mentorálásához és a hosszú távú fenntarthatóság biztosításához. Ez a képzés egyfajta szakmai specializációt jelentett, amely a menedzser képzésen megszerzett alapismereteket bővítette ki.

A képzéseken résztvevők sokszínűsége jelentős értéket adott a programhoz. A hallgatók között voltak:

- önkormányzati dolgozók és közszolgák, akik a helyi fejlesztési projektekhez kerestek új szemléletmódokat,
- civil szervezetek képviselői, akik közösségi kezdeményezéseik megvalósításához igényeltek támogatást,
- vállalkozók és gazdasági szereplők, akik társadalmi felelősségvállalási programjaikban kívántak fejlődni,

- valamint akadémiai szférából érkező kutatók és oktatók, akik szakmai érdeklődésből vagy kutatási projektjeikhez kapcsolódóan csatlakoztak.

A résztvevők jelentős része vidéki térségekből érkezett, különösen olyan régiókból, ahol a társadalmi innováció kiemelt szerepet tölthet be a közösségi problémák kezelésében. Ez hozzájárult ahhoz, hogy a képzés valós helyi problémákra reflektáljon, és a tanultak közvetlenül hasznosulhassanak a mindennapi munkában.

A résztvevők motivációi többnyire három fő irány köré rendeződtek.
- Szakmai fejlődés – új tudás és kompetenciák megszerzése a társadalmi innováció menedzseléséhez.
- Közösségi elköteleződés – aktív hozzájárulás a helyi közösségek fejlődéséhez, a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentéséhez.
- Hálózatépítés – kapcsolatok kialakítása más szektorok képviselőivel, jövőbeni együttműködések megalapozása.

Elvárásként legtöbben azt fogalmazták meg, hogy a képzés ne pusztán elméleti tudást adjon, hanem olyan gyakorlati eszközöket, amelyeket azonnal alkalmazhatnak munkájukban vagy akár a magánéletükben is. Ezért nagyra értékelték, hogy a képzés során konkrét társadalmi problémákat vitattak meg, és közös projektmunkában kerestek rájuk megoldásokat.

A képzés résztvevői átfogó, elméleti és gyakorlati tudást kaptak. A tanulási folyamat során elsajátították:
- a közösségi problémák elemzésének és priorizálásának módját,
- a projektmenedzsment, a piackutatás és a forrásszervezés technikáit,
- a kommunikáció, hatásmérés és networking eszköztárát,
- valamint mentorálás gyakorlati módszereket.

A hallgatói visszajelzések alapján a képzés egyik legnagyobb értéke az volt, hogy hibrid formában valósult meg, lehetővé téve a rugalmas tanulást. Kiemelték a közös munkát, a valós példák feldolgozását és a gyakorlati orientációt.

A visszajelzésekben gyakran megjelent, hogy a képzés a jövőre készít fel, közvetlenül alkalmazható tudást ad, amely azonnal hasznosítható volt civil projektek, önkormányzati fejlesztések vagy vállalkozói kezdeményezések során. Többen jelezték, hogy a képzés hatására új projektek indultak, illetve meglévőket sikerült továbbfejleszteni.

Az oktatók számára a képzés lehetőséget jelentett arra, hogy közvetlen visszajelzést kapjanak a terepen dolgozó szakemberektől, és ennek alapján tovább finomítsák az oktatási anyagokat. A résztvevőkkel való közös munka új szemléletet hozott be, és erősítette az interdiszciplináris gondolkodást.

A hallgatók legfontosabb tapasztalata az volt, hogy a társadalmi innováció csapatmunka és partnerség nélkül nem működik. A különböző hátterű résztvevők együttműködése, a tudásmegosztás és a közös problémamegoldás a képzés egyik legnagyobb hozadékaként jelent meg.

A Társadalmi innovációs menedzser és mentorképzések egyértelműen hozzájárultak ahhoz, hogy Magyarországon létrejöjjön egy olyan szakmai közösség és mentorhálózat, amely képes a társadalmi problémákra innovatív és fenntartható megoldásokat kínálni. A program egyszerre nyújtott szakmai tudást, gyakorlati kompetenciákat és közösségi élményt.

| | |
|---|---|
| **Résztvevők** | Önkormányzati dolgozók<br>Civil szervezetek képviselői<br>Kis- és középvállalkozások vezetői, munkatársai<br>Akadémiai szféra kutatói, oktatói<br>Vidéki és hátrányos helyzetű térségekből érkező szakemberek |
| **Motiváció** | Új szakmai tudás és kompetenciák megszerzése<br>Közösségi felelősségvállalás, helyi problémák megoldása<br>Hálózatépítés, szakmai kapcsolatok bővítése<br>Személyes fejlődés, önismeret és kommunikációs készségek fejlesztése |
| **Elvárás** | Gyakorlati, azonnal alkalmazható tudás<br>Valós példák feldolgozása<br>Projekttervezési és menedzsmentismeretek megszerzése<br>Interdiszciplináris szemlélet és közös problémamegoldás |
| **Képzés nyújtotta érték** | A társadalmi innováció folyamatának megismerése<br>Kommunikációs, konfliktuskezelési és változásmenedzsment kompetenciák<br>Forrásszervezési és marketingismeretek<br>Mentorhálózathoz való csatlakozás lehetősége |
| **Visszajelzések** | Hibrid forma előnye: rugalmasság, hozzáférhetőség<br>A közös munka élményszerűsége<br>A tudás azonnali beépíthetősége a mindennapi munkába<br>Új projektek indítása vagy meglévők továbbfejlesztése |

# „A” komponens - Kísérleti fejlesztések – innovatív validáló program

## 1. A program bemutatása – „hídképzés” a társadalmi hasznosulás felé

Az „A” komponens - Kísérleti fejlesztések nevű program célja, hogy a TINLAB keretében folyó társadalmi innovációs kutatások eredménytermékei védett és önmagukban is innovatív környezetben kerüljenek tesztelésre, validálásra. Mindehhez olyan együttműködő partnerekre van szükség, akik maguk is rendelkeznek innovációs potenciállal, illetve hatékony stratégiákat, módszertanokat képesek fejleszteni és alkalmazni a kutatási eredmények funkcionális vizsgálatára. A program lényegében új hidat kíván képezni az „elmélet és a valós társadalmi gyakorlat” között. A program széles merítésben gondolkodott a lehetséges megvalósító partnerek terén, mivel a közigazgatási szervezetek, a nonprofit és civil szféra teljes köre és a társadalmi értékteremtésre nyitott piaci szereplők számára is elérhetővé tette a jelentkezést. A program egyedülállóságát, újszerűségét bizonyítja az is, hogy a felhívásnak megfelelő, együttműködési tervükkel pozitív elbírálást és egyedi engedélyt kapó szervezetekkel speciális vállalkozási szerződés kötésére került sor, nagyfokú megvalósítási szabadságot biztosítva számukra. Az együttműködési tervek benyújtásának alapvető feltétele volt az illetékes validálandó kutatás megismerése és a kutatásvezető szándéknyilatkozata a program megvalósításában való aktív együttműködéséről. A TINLAB konzorcium által felállított szakmai bíráló bizottság kétkörös értékelés során választotta ki azt a tizenöt szervezetet, akiknek az együttműködési terve a program keretében megvalósításra kerül.

A kiválasztási-értékelési eljárás során nem csupán a szervezet meglévő szakmai tapasztalatait, hátterét, a tesztelni kívánt kutatás meggyőző ismeretét, a benyújtott terv reális megvalósíthatóságát, illetve a jövőbeni hasznosíthatósági potenciálját, hanem a validáló program saját innovációs többletét is vizsgálta szakmai bíráló bizottság. A kísérleti fejlesztések program hatványozott innovációs többlete tehát az, hogy a már eleve innovatív kutatási eredménytermékek újszerű tesztelését célozta meg olyan partnerekkel való együttműködésben, akik a tesztelési eljárásukban saját innovációs tartalmat vagy módszertant terveznek alkalmazni.

A program megvalósítása során a partnerek szorosan együtt dolgoznak a tesztelt kutatások kutatóival és a TINLAB mentoraival. A kísérleti fejlesztések megvalósításának mentorálási folyamatát segíti a TINLAB projekt keretében elkészített Mentorálási Kézikönyv is.

A megvalósítási időszakban az együttműködő partnerek havi rendszerességgel szakmai beszámolót készítenek az elvégzett feladatokról és eredményekről. Az eredményeket közzétesszik a TINLAB platformjain, érdeklődés esetén bemutatásra kerülnek a vonatkozó szakmai plénumokon.

## 2. A megvalósított együttműködések

A szakmai bíráló bizottság tizenöt benyújtott együttműködési tervet ítélt megvalósításra alkalmasnak. A tizenöt tervet tizennégy szervezet adta be, összesen kilenc TINLAB kutatáshoz kapcsolódva.

| Együttműködő szervezet | Együttműködési terv címe | Kapcsolódó kutatás |
|---|---|---|
| Scale Impact Nonprofit Kft. | Impact Academy program módszertani és működési továbbfejlesztése | Társadalmi hatásmérés, ELTE |
| CIGLE FÉ-SZEK Szociális Szövetkezet | Ökoszociális Klaszter Tudáshálózat és Ágazati Képző Központjának társadalmi hatásmérése a tervezési fázisban | Társadalmi hatásmérés, ELTE |
| Közös Pont Egyesület | KOLLABOR projekt(ek) társadalmi hatásmérése | Társadalmi hatásmérés, ELTE |
| Változó Világért Alapítvány | Állásbörze szolgáltató rendezvény hatásmérés módszertanának kialakítása | Társadalmi hatásmérés, ELTE |
| Nyírbátori Önkormányzat | Helyhez kötött fejlesztések Nyírbátorban: Településfejlesztés a településelemzés segítségével | Térviszonyulások komplex mintázatának feltárása, ELTE |
| Sóly Önkormányzat | Kistelepülési fejlesztések Sóly községben: A helyi lakosság helykötődésének és helyidentitásának feltárása | Térviszonyulások komplex mintázatának feltárása, ELTE |

| Együttműködő szervezet | Együttműködési terv címe | Kapcsolódó kutatás |
|---|---|---|
| MEGAKOM Stratégiai Tanácsadó Iroda | Városi térérzékelés és döntéstámogatás integrált megközelítése: A településfejlesztés kiegészítése komplex településelemzési módszertannal | Térviszonyulások komplex mintázatának feltárása, ELTE |
| Közép-Dunántúli Regionális Innovációs Ügynökség Nonprofit Kft. | Közösségfejlesztési módszertanok hasznosítása egy innovatív szívességbank applikációban | Közösségi alapú kreatív ipari szolgáltatások és energiahatékony szelíd technológiák kutatása és fejlesztése, ELTE |
| Panelstory Közvélemény-kutató Kft. | Piacra szabott pontosság: Survey adatkorrekciós eljárások validálása kereskedelmi adatokra vonatkozó becslések alapján a tényalapú döntéshozás támogatására | ELTE Survey Methods Room, ELTE |
| Enabler/ Motimore | Tanulói problémák, illetve neurodiverzitással járó kihívások korai felismerése digitális eszközökkel – Diagnosztikai szemlélet fejlesztése pedagógusoknak | IKT – Diagnosztikus eszköz- és tudásfejlesztés 2.0, ELTE |
| Enabler/ Motimore | Digitális módszertani eszköztár tanároknak: tényellenőrzési kompetenciák fejlesztése a Motimore platformon | A kritikai attitűd és a médiaműveltség fejlesztése tények ellenőrzésére szolgáló eszköz fejlesztésével, ELTE |
| Webmark Europe Kft. | DPV – Connect: Diszkalkulia detektálás és mérés validáció | „Kognitív képességek mérése az affektív tényezők tükrében – Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálata” ELTE |

| Együttműködő szervezet | Együttműködési terv címe | Kapcsolódó kutatás |
|---|---|---|
| Konszenzus Alapítvány | DISZKAL — Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálat (DPV) tesztsorozat validációja gyakorlati alkalmazásban | „Kognitív képességek mérése az affektív tényezők tükrében – Diszkalkulia Pedagógiai Vizsgálata”<br>ELTE |
| Tóth Annamária EV | Pannon Egyetem Gazdaságtudományi Karának Kompetencia-tükör társadalmi innovációra szánt eredmény-termék validálása a HR szervezeteknél | Egyetemi elvárások és munkáltatói preferenciák – Kompetencia-tükör<br>Pannon Egyetem |
| Silver Age Factory NKft. | A SilverLab-terv és az AAI (aktív idősödési index) kutatás eredményeinek validálása a város-labor/living lab keretei között zajló szolgáltatásfejlesztéssel, valamint a Nemzeti Idősödésügyi Innovációs Referenciaközpont bevezetésével | Társadalmi szövetségek, szakmai szervezetek<br>Pannon Egyetem |

A terjedelmi korlátok okán jelen összefoglalóban a fentieken túl, csupán a megvalósításra kiválasztott validáló programok kategóriákba rendezésének legfontosabb alapelvei kerülnek bemutatásra. A nyertes együttműködési tervek három csoportba kategorizálhatók. Az első és egyben a legnagyobb csoportba azok a programok sorolhatóak, amelyekben a partnerszervezetek a saját innovatív projektük fejlesztését, hatásvizsgálatát célozzák meg a validálandó kutatási eredménytermékek segítségével. A második csoportba azok a programok tartoznak, amelyek a kutatási eredményterméket vizsgálják meg a tesztelés során a saját szakmai közegükben, egyedi innovatív eszközeikkel. A harmadik kategória programjai „kétoldalú” kreatív kollaborációként egy új innovatív eredménytermék létrehozását tervezik a validáló eljárás során.

## 2.1. Saját innovatív projekt egyedi vizsgálata a validálandó kutatási eredménytermék bevonásával

Az ELTE „Társadalmi hatásmérés” kutatásához kapcsolódó négy program a tökéletes megfelelője a kategória ismérveinek. Három projekt a saját képességfejlesztő-oktatási módszertanának a hatékonyságát kívánja vizsgálni és kiértékelni

a társadalmi hatásmechanizmusok mentén. A „Térviszonyulások komplex mintázatának feltárása” című kutatási metodikát tesztelő három projekt már erőteljesebben alkalmazkodik a kutatás módszertanához, de azt a saját települési fókuszuk, szempontrendszerük szerint strukturálva. A Pannon Egyetem „Társadalmi Szövetségek, szakmai szervezetek” kutatását alapul vevő szervezet együttműködési terve pedig a saját innovatív szolgáltatásának fejlesztését célozza meg.

## 2.2. A kutatási eredménytermék tesztelése a validáló szervezet innovatív metodikájával

A második kategóriába három program sorolható. A Pannon Egyetem „Egyetemi elvárások és munkáltatói preferenciák – Kompetencia-tükör” című kutatásának eredményeit a leghatékonyabban hasznosítani képes szakmai területen, a HR szférában kívánják kipróbálni. A két másik validáció a DPV diszkalkulia digitális tesztsorozatot teszteli, saját fejlesztőpedagógiai, illetve mesterséges intelligencia alapú digitális fejlesztéseket alkalmazva.

## 2.3. Kreatív kollaborációk – új eredménytermékek létrehozása

A harmadik kategóriába négy együttműködési terv került. A két nyertes tervet is benyújtó digitális oktatási platformmal rendelkező szervezet a tesztelendő innovatív oktató-szemléletformáló módszereket kívánja a saját fejlesztésű digitális pedagógiai metodikájával ötvözni és széles körben elérhetővé tenni. Az adatelemző kutatási metodikát a nyertes közvéleménykutató szervezet kreatívan kombinálja a maga által kifejlesztett adatgyűjtő- és elemző módszertanával, hogy a saját adatbázisán tesztelje az így létrehozott közös elemző programot. A közösségfejlesztési kutatási módszertan validálását pedig az együttműködő partner a saját innovatív közösségi applikációjának fejlesztésén keresztül bonyolítja le.

**A TINLAB mentorhálózatának célja, hogy a társadalmi innovátorok ne egyedül küzdjenek a megvalósítás kihívásaival, hanem szakmai támogatást kapjanak a teljes folyamat során. A mentorálás nem pusztán tanácsadás: a közös gondolkodás, a rendszeres visszajelzés és a partnerségen alapuló együttműködés olyan tanuló közösséget hozott létre, amely hosszú távon is erősíti az innovációk életképességét.**

# Mentorhálózat – tanuló közösség és innovációs háttérrendszer egyben

A TINLAB keretében létrehozott kísérleti fejlesztések rendszere két fő komponens mentén épült fel: az „A” komponens célja a kutatási eredmények piaci validációja, míg a „B” komponens keretében helyi fejlesztési fókuszú társadalmi innovációk tesztelése zajlott valós környezetben.

A „B” komponens részeként a Hárfa Alapítvány 2022 és 2025 között 20 kísérleti fejlesztés megvalósulását támogatta. E fejlesztések valódi társadalmi problémákra reagáltak települési, térségi, intézményi, illetve civil szférán belüli kontextusban. A kiválasztás során egykörös és kétkörös eljárást is alkalmaztak; a jelentkezők mentori támogatással vehettek részt a fejlesztési folyamatban, illetve hozzáférést kaptak a TINLAB partneri hálózatához és erőforrásaihoz. Az innovációk a már meglévő ismeretek kreatív felhasználásával új vagy jelentősen továbbfejlesztett termékek, szolgáltatások eljárások kialakítását célozták. A 20 kísérleti fejlesztés négy kiemelt fókuszterülethez kapcsolódott, úgymint a digitalizáció, a kultúra és humán tőke, az életminőség, valamint a társadalmi innovációs módszertanok.

A fejlesztések sikeres megvalósítását egy országos mentorhálózat támogatta. A tapasztalatok szerint a társadalmi innovációk legtöbbször nem a jó ötletek hiánya miatt hiúsulnak meg, hanem azért, mert a projektgazdák magukra maradnak a megvalósítás során. A TINLAB mentorhálózata éppen erre a kihívásra ad rendszerszintű választ: olyan támogató ökoszisztémát épít, amely a társadalmi innovátorok mellett áll a teljes fejlesztési folyamat során – az ötlettől a megvalósításon át a hosszabb távú hatásig.

A mentorhálózat célja, hogy a társadalmi innovátorok és potenciális projektgazdák ne elszigetelten dolgozzanak, hanem egy reflektív és segítő szakmai közeg tagjaként fejlődhessenek.

A mentorálás a következő elemekből áll:

- Szakmai, kommunikációs, piackutatási, partnerségépítési és személyes segítségnyújtás, folyamatos bátorítás, visszajelzések adása a projektgazda számára a társadalmi innovációs folyamatban;
- A fejlesztési folyamat tervezésében való közreműködés (például projektütemterv véleményezése);

- Folyamatos monitoring a mérföldkövekhez kapcsolódóan, a fejlesztések előrehaladásának közös értékelése a projektgazdával;
- Szakmai kérdések, elakadások megválaszolása személyes vagy online megbeszélések, illetve írásos visszajelzések formájában;
- Mentorálási napló vezetése;
- A kísérleti fejlesztések teljesülésének mentori igazolása.

A „B" komponens 20 kísérleti fejlesztésének megvalósítását összesen 215 óra mentorálás segítette elő. Az „A" komponens 15 fejlesztésére további 175 órányi mentorálási idő áll rendelkezésre. Ez az adat is jól mutatja, hogy a mentorálás nem formális konzultációs keret, hanem idő- és figyelemigényes, mély szakmai támogatás, amely nélkül a helyi innovációk kis eséllyel tudnának stabil pályára állni.

A mentorok munkája interdiszciplináris tudásra és intézményközi tapasztalatcserére épül. A hálózat tagjai különböző szakmai háttérből – társadalomtudomány, közgazdaságtan, mérnöki gondolkodás, szociális munka vagy kulturális menedzsment területeiről – érkeztek. Éppen ez a sokféleség biztosította azt a fajta rugalmasságot és kreativitást, amelyre a különböző társadalmi problémák megoldásánál szükség van. A mentorálás nem csupán a projekt szintjén működött, hanem élő tanuló közösséget hozott létre a mentorok és a mentoráltak között. A közös találkozók, visszacsatolási körök és spontán konzultációk idővel önálló tudáshálót alkottak.

A mentorhálózat egyik legfontosabb újítása a részvételiség elvének kiterjesztése. Nemcsak a fejlesztések szintjén vált irányadóvá a közös gondolkodás, hanem a mentorálás keretrendszerében is. A mentorálás során nem „tudó” és „tanuló” viszonyt alakítottak ki a szereplők, hanem a társadalmi innováció sajátos közegéhez illeszkedő partnerséget, ahol a cél nem a megmondás, hanem a kísérés, az erőforrások feltérképezése, és a változás feltételeinek tudatosítása volt.

A hálózat működését az a fajta rendszerszemlélet határozta meg, amely arra ösztönözte a mentorokat és a projektgazdákat, hogy ne csak egy adott probléma megoldására fókuszáljanak, hanem az összefüggő hatásokra, a skálázhatóságra és a hosszú távú fenntarthatóságra is. A mentorálás így egyszerre jelentett operatív segítséget és stratégiai távlatokat nyitó párbeszédet is.

Ez a modell jóval túlmutat ezen a konkrét programon: a mentorhálózat olyan elemeket tartalmaz, amelyek más társadalmi vagy szakmai közegbe is átültethetők. A bizalmon alapuló tanulási tér, a strukturált, de nem merev működési keretek, és a célzott, rendszeres közösségi reflexió bármely szervezeti innovációt támogató közegben értéket teremthet.

A mentorhálózat jelenleg 17 fővel működik, és nyitott új tagok csatlakozására is. A tagság nem egyszerű regisztráció, hanem valódi elköteleződés egy közös cél mellett: partnerként támogatni, hogy a jó ötletekből működő, értékteremtő társadalmi innovációk valósulhassanak meg.

A „B” komponens 20 kísérleti fejlesztését bemutató kiadvány az alábbi linkről letölthető:
https://tinlab.hu/wp-content/uploads/2025/03/TINLAB_kiserleti_fejlesztesek_2025.pdf

# KÍSÉRLETI FEJLESZTÉSEK („B” KOMPONENS)

A következő oldalakon olyan kezdeményezéseket mutatunk be, amelyek a társadalmi innováció megvalósult példái. Ezek a projektek nem elméleti modellek, hanem működő, közösségekben kipróbált megoldások, amelyek más közegben is adaptálhatók.

# Közösségi önkormányzás – Társadalmi párbeszéd vidéki térségekben

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A projekt célja, hogy új eszközökkel támogassa a lakosság bevonását az önkormányzati döntéshozatalba, különösen kistelepüléseken. A program innovatív módon kombinálja a hagyományos közösségi módszereket (interjúk, SWOT-elemzés, World-Café) a helyi erőforrások aktiválásával. A kezdeményezés elősegíti, hogy a helyi lakosok ne csupán elszenvedői, hanem aktív formálói legyenek saját településük jövőjének.

**Társadalmi probléma és célcsoport**
A hazai önkormányzati gyakorlatban gyakran hiányzik az érdemi társadalmi párbeszéd, így rejtve maradnak a helyi tudások, ötletek és közösségi potenciálok. Különösen a kistelepüléseken jelent kihívást a részvételi kultúra hiánya. A projekt célcsoportját Bérbaltavár lakossága alkotta, valamint azok az önkormányzati szereplők, akik nyitottak a részvételiségre és a társadalmi innovációra.

**Rendszerszintű hatás és továbbvihetőség**
A projekt bizonyította, hogy kis léptékben, akár külső forrás nélkül is elindíthatók közösségi alapú fejlesztési folyamatok. A módszertani kombinációk és a fokozatos bevonás modellértékűek lehetnek más hasonló települések számára is. A projekt eredményeként létrejövő kézikönyv és képzési program lehetővé teszi a program szélesebb körű alkalmazását.

**Interdiszciplinaritás**
A fejlesztés során a közösségfejlesztők, a településtervezők, a vidékfejlesztési szakemberek és a helyi lakosság együtt dolgoztak. A projekt egyaránt épített társadalomtudományi, területfejlesztési, facilitációs tudásra, és integrált szemlélettel kezelte a településfejlesztés és a részvételiség összefüggéseit.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

**Az érintettek bevonása**
A lakossági bevonás több lépcsőben valósult meg: egyéni interjúk, SWOT-alapú helyzetelemzés, majd nyilvános World-Café események biztosítottak teret a vélemények, ötletek és javaslatok összegyűjtésére. A lakosok nem csupán véleményt formáltak, hanem aktív szereplőivé váltak a településfejlesztési folyamatnak.

**Esélyegyenlőség és társadalmi igazságosság**
A program mindenki számára elérhető fórumokat biztosított a véleménynyilvánításra. A helyi nyilvánosság bővítése és a közösségi vitakultúra fejlesztése hozzájárul a társadalmi igazságosság erősödéséhez, mivel lehetőséget teremt a marginalizált hangok megjelenésére is.

**Eredmények és fenntarthatóság**
A projekt ideje alatt elindult a Bérbaltavári Beszélgetések, egy havi rendszerességgel működő fórum, amely lehetőséget biztosított a helyi közösségnek a közös ügyek megvitatására. Emellett a közösségi módszerekből összeállított kézikönyv és a készülő képzési program alapozzák meg a projekt hosszú távú hatását.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

**Kapcsolódás az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz (SDG)**
SDG 11 – Fenntartható városok és közösségek
SDG 16 – Béke, igazságosság és erős intézmények

**További fejlődési lehetőségek**
A projekt eredményei más kistelepülésekre, sőt hátrányos helyzetű térségekre is adaptálhatóak. A készülő képzés alkalmas lehet önkormányzati vezetők, közösségfejlesztők és pályázati menedzserek gyakorlati támogatására. A Vasvári Népfőiskolával való együttműködés elősegítheti a program regionális terjesztését is.

**Kapcsolattartó**
Beke Márton (Közösség-Tér-Település program) bekemarci@kozospontok.hu
**Média**
Klubrádió (Szerepvállalás) klubradio.hu/archivum/szerepvallalas-2025-januar-11-szombat-1300-46420

# Óvoda–iskola közti átmenet könnyítése sporttal és zenével

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A projekt célja, hogy a sport és a zene eszközeivel támogassa az óvodából iskolába lépő gyermekek sikeres beilleszkedését, különösen a szegregált, hátrányos helyzetű térségekben. A mozgás- és ritmusalapú foglalkozások fejlesztik az iskolai tanuláshoz szükséges alapkészségeket, miközben játékos formában növelik a gyermekek önbizalmát és szociális kompetenciáit. Az innováció abban rejlik, hogy a készségek fejlesztését nem elméleti, hanem élményalapú, implicit tanulási formákra építve valósítják meg.

**Társadalmi probléma és célcsoport**
Ózdon, különösen a város peremén fekvő óvodákban, az iskolába érkező gyermekek jelentős fejlettségbeli hátrányt mutatnak. A célcsoport az 5–7 éves, hátrányos helyzetű gyermekek, akik kevés vagy semmilyen hozzáféréssel nem rendelkeznek strukturált zenei és sportprogramokhoz. A program közvetetten a szülőket is megszólítja.

**Rendszerszintű hatás és továbbvihetőség**
A program bizonyította, hogy a sport és a zene, mint „tanulási médiumok” sikeresen csökkenthetik a korai iskolai kudarcok esélyét. A komplex, de alacsony költségvetésű módszertan könnyen alkalmazható más településeken is. A készülő szakmai anyag és műhelymunka-modell lehetővé teszi a pedagógusok, a fejlesztők és a közösségi szakemberek számára is a program átvételét.

**Interdiszciplinaritás**
A program a pedagógia, a pszichológia, a fejlesztő mozgás, a zenei nevelés és a közösségfejlesztés határterületén helyezkedik el. A megvalósításban óvodapedagógusok, sportegyesületi trénerek, zenei foglalkozásvezetők és közösségszervezők dolgoztak együtt.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

**Az érintettek bevonása**
A gyermekek heti rendszerességgel, aktívan vettek részt a foglalkozásokon, anélkül, hogy külön toborzásra lett volna szükség. A szülőket is sikerült bevonni: jelen voltak az eseményeken, segítették a gyerekek szerepléseit, és közvetlen kapcsolatba kerültek a pedagógusokkal. Az együttműködés nyitottá tette a családokat az oktatási szereplőkkel való párbeszédre is.

**Esélyegyenlőség és társadalmi igazságosság**
A program közvetlenül csökkenti az indulási hátrányokat. A sport és a zene olyan tanulási formákat kínál, amelyek nem igényelnek előzetes tudást vagy anyagi ráfordítást a családok részéről. Ezáltal esélyt biztosít a gyermekeknek arra, hogy képességeiket kibontakoztassák, és pozitív tanulási élményekhez jussanak.

**Eredmények és fenntarthatóság**
A résztvevő gyerekek nyelvi és szociális kompetenciái fejlődtek, sikeresebben vették az első osztály kihívásait. A grundbirkózó csapat az országos Diákolimpia elődöntőjéig jutott, ami kiemelkedő eredmény ebben a korosztályban. A szülők és pedagógusok visszajelzései egyaránt pozitívak. A program fenntarthatóságát az alacsony költségigény és a helyi partnerek elköteleződése biztosítja.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

**Kapcsolódás az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz (SDG)**
SDG 4 – Minőségi oktatás
SDG 10 – Egyenlőtlenségek csökkentése
SDG 3 – Egészség és jóllét

**További fejlődési lehetőségek**
A program könnyen átültethető más hátrányos helyzetű térségekbe is. A szakmai anyag alapján módszertani műhelymunkák indíthatók, főként olyan pedagógusok számára, akik nyitottak az alternatív készségfejlesztésre. A modell közösségi alapú fejlesztési programokba is integrálható, különösen óvoda-iskola átmeneti időszakban.

**Kapcsolattartó**
Berkeszi Dávid berkeszidvid1@gmail.com
**Média**
Klubrádió (Szerepvállalás) https://www.klubradio.hu/archivum/szerepvallalas-2025-januar-11-szombat-1300-46420

# Innovatív szívességbank koncepció fejlesztése a társadalom jóllétének növeléséért

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A projekt célja egy digitális szívességbank létrehozása, amely bizalomra épülő társadalmi kapcsolatokat ösztönöz. A szívességek nyújtását és elfogadását támogató rendszer a közösségi kapcsolatok erősítésén keresztül járul hozzá a társadalmi jólléthez. A koncepció különös figyelmet fordít az elmagányosodással veszélyeztetett idősekre és a közösségi élményekre vágyó fiatalokra.

**Társadalmi probléma és célcsoport**
A bizalom és a társas kapcsolatok hiánya súlyos társadalmi következményekkel jár, különösen az idősebb generációknál. Ugyanakkor a fiatalabb korosztály – jellemzően a Z generáció – is keresi a hiteles, személyes kapcsolódási lehetőségeket. A célcsoport így generációkon átívelő, a társadalom számos rétegét érinti.

**Rendszerszintű hatás és továbbvihetőség**
A platform alkalmas lehet az idősek elszigeteltségének csökkentésére, a fiatalok közösségi részvételének növelésére, valamint a társadalmi bizalom általános szintjének erősítésére. Önkormányzati, civil vagy CSR-programok részeként is jól beilleszthető.

**Interdiszciplinaritás**
A fejlesztés a szociológia, a pszichológia, a digitális technológia, a közösségfejlesztés és a vizuális kommunikáció határterületeit kapcsolja össze. A projektben szociológusok, informatikai szakemberek, designerek és egyetemi hallgatók dolgoztak együtt.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

**Az érintettek bevonása**
A projekt során kérdőíves kutatással érték el a fiatalokat és az időseket. A válaszok alapján alakították ki a digitális rendszer alapkoncepcióját. A társadalmi bizalom szintjének feltérképezése játszott kulcsszerepet az applikáció logikájának kialakításában. A platform bevezetése a generációk közötti szolidaritás erősítésére kínálhat egy új megoldást, stratégiát.

**Esélyegyenlőség és társadalmi igazságosság**
A koncepció elősegíti a különböző társadalmi csoportok közötti együttműködést, és csökkenti az elszigeteltségből fakadó hátrányokat. A digitális megvalósítás lehetővé teszi az egyenlő hozzáférést – ugyanakkor a fejlesztők gondoltak arra is, hogy offline közösségi pontokon is lehessen kapcsolódni.

**Eredmények és fenntarthatóság**
Elkészült egy komplex digitális koncepció, amely vizuálisan és technológiailag is lehetővé teszi egy közösségi szívességbank működtetését. A piaci bevezetés előkészítése zajlik. A fenntarthatóság érdekében hosszabb távon önkormányzatok, vállalatok és nonprofit szervezetek is bekapcsolhatók a rendszerbe, akár szponzorként, akár közvetítőként is.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

**Kapcsolódás az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz (SDG)**
SDG 3 – Egészség és jóllét
SDG 10 – Egyenlőtlenségek csökkentése
SDG 11 – Fenntartható városok és közösségek

**További fejlődési lehetőségek**
A platform pilot bevezetése lehetőséget teremt nemzetközi együttműködésekre, különösen az EU digitális közösségfejlesztési programjaival összhangban. További fejlesztések során olyan modult is tartalmazhat, amely az önkéntes tevékenységet ösztönzi idősek és fiatalok közötti partnerségek keretében.

**Kapcsolattartó**
Czafit Zsuzsanna czafit.zsuzsanna@gmail.com
**Média**
MR1, Kossuth Rádió (Trend-idők) https://nava.hu/id/4341697/

# Transzformációs turizmus a gyakorlatban

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A projekt célja, hogy a turizmust személyes fejlődést támogató, szemléletformáló élménnyé alakítsa. A Baráthegyi Majorság szociális farmján megvalósuló program a fogyatékossággal élő emberek társadalmi és gazdasági integrációját célozza, miközben élménypedagógiai eszközökkel valósítja meg az érzékenyítést a látogatók körében. A modell egyszerre biztosít produktív munkát a célcsoport számára és piacképes, befogadó turisztikai szolgáltatásokat.

**Társadalmi probléma és célcsoport**
Magyarországon a fogyatékossággal élő emberek foglalkoztatottsága jelentősen elmarad az uniós átlagtól. A társadalomban továbbra is erősek az előítéletek, a közvetlen interakció lehetősége pedig szűkös. A program célcsoportjai a megváltozott munkaképességű emberek, valamint a látogatók – családok, iskolák, cégek –, akiknek lehetősége nyílik az inkluzív élményszerzésre.

**Rendszerszintű hatás és továbbvihetőség**
A projekt új piaci termékké formálta a társadalmi érzékenyítést, és bizonyította, hogy a fogyatékossággal élő emberek képesek értéket teremteni a szolgáltatószektorban is. A program megoldása önfenntartóvá vált, több ezres vendégszámot vonzott, és más szervezetek is érdeklődtek az adaptáció lehetősége iránt. A modell egyszerűsített változata kis költségvetéssel is megvalósítható, különösen turisztikai vagy pedagógiai környezetben.

**Interdiszciplinaritás**
A projekt megvalósításában pedagógusok, turisztikai szakemberek, gyógypedagógusok, szociális munkások és nonprofit menedzserek működtek együtt. A koncepció középpontjában az élménypedagógia, a szociális farmgazdálkodás és a társadalmi érzékenyítés komplex kombinációja állt.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

**Az érintettek bevonása**
A program a célcsoportot – fogyatékossággal élő embereket – aktív animátori szerepbe helyezte. A látogatók (iskolák, családok, céges csoportok) bevonása interaktív

élményeken keresztül történt. A szolgáltatások fejlesztése pilot teszteken, több mint 250 diák és 6 rendezvény tapasztalatai alapján zajlott.

**Esélyegyenlőség és társadalmi igazságosság**

A kezdeményezés közvetlenül hozzájárul az esélyegyenlőség erősítéséhez, mivel értékteremtő szerepben jeleníti meg a fogyatékkal élő személyeket. A közös élmények lebontják a sztereotípiákat, és valódi társadalmi interakciót tesznek lehetővé. A program inkluzív munkahelyek létrehozását és nyitottabb társadalmi attitűdöt ösztönöz.

**Eredmények és fenntarthatóság**

A 2023–2024-es időszakban összesen 6500 vendégnapot regisztráltak, a legnagyobb egyedi eseményen több mint 1000 fő vett részt. A szolgáltatások piacra léptek, a Hotel Palota Lillafüred is partnerré vált. A „Miskolc (pont Miskolc)” című kiadványban négyoldalas megjelenés erősítette az ismertséget. A program saját bevételből tartja fenn magát, így hosszú távon is működőképes.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

**Kapcsolódás az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz (SDG)**
SDG 8 – Tisztességes munka és gazdasági növekedés
SDG 10 – Egyenlőtlenségek csökkentése
SDG 11 – Fenntartható városok és közösségek

**További fejlődési lehetőségek**
A turisztikai csomagok országos adaptálhatósága adott. Potenciál van új célcsoportok, például fiatalokkal dolgozó szervezetek, érzékenyítés iránt elkötelezett vállalatok bevonására is. A Szimbiózis Alapítvány nyitott a tudásátadásra és partnerségre.

**Kapcsolattartó**
Jakubinyi László (Szimbiózis Alapítvány)
szimbiozis@szimbiozis.net
**Média**
Dívány.hu https://divany.hu/onido/utazas-maskepp/

# Legyél Te is Számkirálynő!

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A projekt célja a 8–10 éves lányok matematikai önbizalmának és érdeklődésének növelése egy újszerű, drámapedagógiai módszertanon keresztül. A keretkörtörténetben a gyerekek tanácsadóként segítik Algebra hercegnőt, miközben játékos, élményalapú feladatokat oldanak meg. A kezdeményezés kulturális eszközökkel reagál arra a társadalmi problémára, hogy a lányok korán eltávolodnak a reál tárgyaktól.

**Társadalmi probléma és célcsoport**

A lányok matematikai attitűdje 12 éves korra látványosan romlik, amelynek oka nem a kompetenciahiány, hanem a kulturális sztereotípiák által kialakított negatív önkép. A célcsoportot a 8–10 éves, alsó tagozatos lányok alkotják, akiknél még van lehetőség pozitív megerősítésre és a reál tárgyak iránti érdeklődés felkeltésére.

**Rendszerszintű hatás és továbbvihetőség**

A módszertan egyszerűen beilleszthető iskolai környezetbe, könnyen adaptálható más tanulási témákhoz is. A projekt felhívja a figyelmet a nemi sztereotípiák korai hatására, és konkrét eszközt ad ezek ellensúlyozására. A továbbvihetősége erős, mivel a CSR-keretben működő vállalatok számára is vonzó, jól kommunikálható társadalmi ügyet képvisel.

**Interdiszciplinaritás**
A program a drámapedagógia, a pszichológia, a nemi esélyegyenlőség és az oktatás határterületén helyezkedik el. A fejlesztésben pedagógusok, pszichológusok és civil szervezeti szakemberek működtek együtt, tudatosan reflektálva a társadalmi nemekhez kapcsolódó elvárásokra és tanulási attitűdökre.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

**Az érintettek bevonása**
A célcsoport aktív részese volt a fejlesztési folyamatnak: a kerettörténet és a foglalkozások tesztelése során kapott valós visszajelzéseik alapján történtek a módosítások. A partneriskola pedagógusai módszertani visszacsatolást nyújtottak. A foglalkozások interaktívak, közös gondolkodásra és együttműködésre épülnek, így a lányok bevonása teljes értékű és élményszerű.

**Esélyegyenlőség és társadalmi igazságosság**
A kezdeményezés közvetlenül járul hozzá a nemi alapú oktatási különbségek csökkentéséhez, különös tekintettel a reáltárgyakhoz fűződő attitűdökre. A játékos megközelítés megtöri azt a narratívát, miszerint a matematika „fiús" terület. A projekt hosszú távon segíthet abban, hogy több lány válasszon STEM-pályát.

**Eredmények és fenntarthatóság**
A pilotprogram eredményeként pozitív visszajelzések érkeztek a pedagógusoktól és a szülőktől is. A lányok bátrabban oldották meg a logikai feladatokat, a foglalkozásokon aktívabban vettek részt. A hosszú távú fenntarthatóság alapja a ESG-keretrendszerhez való illeszthetőség, így vállalatok is finanszírozhatják az iskolai foglalkozások megtartását, különösen a hátrányos helyzetű tanulókat oktató köznevelési intézményekben.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

**Kapcsolódás az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz (SDG)**
SDG 4 – Minőségi oktatás
SDG 5 – Nemek közötti egyenlőség
SDG 10 – Egyenlőtlenségek csökkentése

**További fejlődési lehetőségek**
A módszertan kiterjeszthető más tantárgyakra (pl. logika, természettudomány), továbbá érzékenyítő programokba is beépíthető. Új célcsoportként beléphetnek

a pedagógusok és a szülők is mint közvetett hatáscsoportok. További partneriskolák és női STEM-mentorok bevonása bővítheti a program társadalmi beágyazottságát.

**Social Innovation Match**
https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en/social-innovation-match/case-study/be-queen-numbers-drama-based-confidence-building-mathematics
**Kapcsolattartó**
Miklós Eszter Gerda (Sixagon Nonprofit Kft.)
eszter@sixagon.hu
**Média**
Modern Iskola https://moderniskola.hu/2024/09/legyel-te-is-szamkiralyno/

# Konfliktuskezelés az egészségügyben – Tréningprogram egészségügyi szakemberek részére

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A program célja egy olyan akkreditált tréningprogram kidolgozása és bevezetése, amely az egészségügyi szakemberek konfliktuskezelési készségeit fejleszti. A képzés tudományosan megalapozott, nemzetközi kutatások eredményeire épül, és gyakorlatorientált módszertannal dolgozik.

**Társadalmi probléma és célcsoport**
Az egészségügyben kiemelkedően gyakoriak a konfliktushelyzetek – nemcsak szakmaközi viszonylatokban, hanem a betegek és hozzátartozók irányában is. A célcsoportba tartozik minden egészségügyi szakember, úgymint orvosok, nővérek, pszichológusok, intézményvezetők, valamint praxisközösségek munkatársai is.

**Rendszerszintű hatás és továbbvihetőség**
A tréning hozzájárul a betegbiztonság javításához, a munkahelyi légkör harmonizálásához és a kiégés megelőzéséhez. A képzés jól beilleszthető az egészségügyi továbbképzési rendszerbe, OFTEX-pontszerző tanfolyamként, de akár önálló fejlesztési programként is elérhető.

**Interdiszciplinaritás**
A fejlesztés a pszichológia, a kommunikáció, az alkalmazott nyelvészet, az egészségügyi menedzsment és a szociológia területeit kapcsolja össze. Több ország tapasztalatát, valamint kvantitatív és kvalitatív kutatási eredményeket integrál.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

**Az érintettek bevonása**
A képzés többéves nemzetközi kutatási tapasztalatra épül, amely közel 300 konfliktustörténetet dolgozott fel Magyarországon, Svájcban és az Egyesült Államokban. A résztvevők saját élményeikből, esetfeldolgozásokból, helyzetgyakorlatokból tanulnak, így az élményalapú tanulás és reflektív feldolgozás kap kiemelt szerepet a programban.

**Esélyegyenlőség és társadalmi igazságosság**
A tréning támogatja az empatikus és emberi bánásmódot az ellátórendszerben, amely különösen fontos a társadalmilag kiszolgáltatott betegek esetében. Az

egészségügyi dolgozók közötti kapcsolódások javítása pedig a hierarchikus viszonyok okozta konfliktusok mérséklését segíti elő.

**Eredmények és fenntarthatóság**

A program 2025 áprilisában indult el először. A képzés hosszú távú célja az, hogy országos szinten minél több egészségügyi szereplőhöz eljusson, valamint hogy beépüljön az egészségügyi továbbképzési gyakorlatba. A fenntarthatóságot segíti az akkreditáció és az egyre növekvő igény az egészségügyi munkavállalók mentális támogatására.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

**Kapcsolódás az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz (SDG)**

SDG 3 – Egészség és jóllét
SDG 4 – Minőségi oktatás
SDG 5 – Nemi egyenlőség (a Gyógyító Nőkért Alapítvány partnersége miatt is releváns)

**További fejlődési lehetőségek**

A tréningprogram adaptálható más szociális, oktatási vagy közszolgálati területekre is, ahol a konstruktív konfliktuskezelés hasonlóképpen kulcsfontosságú. Nemzetközi validálása és idegen nyelvű verziók kidolgozása is megvalósítható.

**Kapcsolattartó**

Kuna Ágnes (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar)
kuna.agnes@btk.elte.hu

**Média**

Civil Rádió (Társbérlet) https://hu.cba.media/722730

# CEGLAB – a Ceglédi Önkéntes Platform

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A CEGLAB egy digitális jutalmazási rendszerrel működő közösségi platform, amelynek az a célja, hogy motiválja a lakosságot – különösen a fiatalokat – az önkéntes munkában való részvételre. A rendszer CEGLAB pontokat rendel az elvégzett önkéntes feladatokhoz, melyeket helyi vállalkozásoknál lehet beváltani. A modell egyszerre ösztönzi a közösségi szerepvállalást, támogatja a helyi gazdaságot és erősíti a társadalmi kohéziót.

**Társadalmi probléma és célcsoport**
Az önkéntes utánpótlás hiánya és a fiatalok alacsony részvétele sok civil és közösségi kezdeményezés fennmaradását veszélyezteti. A CEGLAB célcsoportját a középiskolás és fiatal felnőtt korosztály alkotja, illetve mindazok, akik nyitottak a helyi ügyek iránt, de ösztönzésre van szükségük az aktivizálódáshoz.

**Rendszerszintű hatás és továbbvihetőség**
A platform összekapcsolja a helyi civil, önkormányzati és üzleti szereplőket, ezáltal egy új típusú, digitálisan támogatott közösségi ökoszisztémát hoz létre. A blockchain-alapú pontkezelés biztonságos, átlátható és más városokban is könnyen adaptálható. A modell hosszú távon erősíti az önkéntesség kultúráját és a közösségi együttműködés logikáját.

**Interdiszciplinaritás**
A programot IT-fejlesztők, közösségfejlesztők, civil szakemberek és helyi vállalkozások együttműködésével alakították ki. A technológiai, társadalmi és gazdasági tudás összekapcsolásával valósult meg a rendszer, amely nemcsak motivál, de átláthatóvá és mérhetővé is teszi a társadalmi hozzájárulást.

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

**Az érintettek bevonása**
A projekt során az önkénteseket fogadó helyek (például mozi, majorság, civil szervezetek stb.), valamint a pontbeváltó vállalkozások már a tesztelési fázis során bekapcsolódtak. Az érintettek közösen alakították ki a tevékenységek elismerési arányait, a beváltható pontok értékét és a visszacsatolási mechanizmusokat.

**Esélyegyenlőség és társadalmi igazságosság**
A CEGLAB nemcsak jutalmaz, hanem az önkéntes munka társadalmi értékének nyújt elismerést. A program hozzájárul az esélyegyenlőséghez azáltal, hogy nem pénzbeli ellenszolgáltatást, hanem mindenki számára elérhető, közösségi alapú elismerési rendszert kínál. A fiatalok számára különösen fontos a visszajelzés és a gamifikációs elemek alkalmazása.

**Eredmények és fenntarthatóság**
A rendszer technológiai háttere (mobilalkalmazás, blockchain) stabil alapot biztosít. A kísérleti időszakban több önkéntes pontgyűjtési és -beváltási esemény zajlott le, pozitív visszajelzésekkel. A platform fenntarthatóságát a vállalkozói szféra és az önkormányzat aktív részvétele biztosítja. A cél a rendszer finomítása, majd más városokban való bevezetése.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

**Kapcsolódás az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz (SDG)**
SDG 11 – Fenntartható városok és közösségek
SDG 17 – Partnerség a célok eléréséért

**További fejlődési lehetőségek**
A CEGLAB könnyen adaptálható más városokra, sőt regionális vagy országos hálózattá fejleszthető. További célcsoportot képezhetnek az idősebb korosztályok és az iskolák közösségi szolgálati programjaiban részt vevő diákok. Lehetőség nyílik új pontbeváltó és önkéntes partnerek bevonására is.

**Social Innovation Match**
https://european-social-fund-plus.ec.europa.eu/en/social-innovation-match/case-study/ceglab-cegled-volunteering-platform
**Kapcsolattartó**
Szebeni Dávid (Településfejlesztési Szövetség)
szebeni.david@telepulesfejlesztes.eu
**Média**
Jazzy (Business Class) https://jazzy.hu/adasok/onkentesseg-kriptotokenek-kedvezmenyek-es-helyi-kozossegepites-mindez-egyetlen-projektben-szebeni-david-a-telepulesfejlesztesi-szovetseg-elnoke-a-ceglab-projekt-vezetoje

# Élsportolók két lábon

## 1. A társadalmi kihívás és az innovációs megközelítés

A projekt olyan módszertant dolgozott ki, amely segíti a középiskolai élsportolókat az iskolai és a sportkarrierjük egyensúlyának megteremtésében. A cél a továbbtanulás előkészítése, a civil életre való tudatos felkészítés, valamint a sportolók környezetének – szülők, edzők – bevonása. A módszertan iránytűként szolgál a jövőépítéshez, miközben reflektál az időgazdálkodást, motivációt és támogatási formákat érintő kihívásokra is.

**Társadalmi probléma és célcsoport**
A középiskolás élsportolók gyakran szembesülnek azzal, hogy a versenysport mellett nehezen tudnak megfelelni az iskolai elvárásoknak. A célcsoportot a 15–19 éves sportolók alkotják, valamint közvetetten szüleik és edzőik, akiknek támogatása elengedhetetlen a hosszú távú sikerességhez.

**Rendszerszintű hatás és továbbvihetőség**
A módszertan strukturáltan mutatja be, hogyan lehet egyéni és intézményi szinten támogatni a kettős karrierpályát. Az eszközök – kérdőívek, mérföldkő-diagram, visszacsatolási rendszer – adaptálhatók más iskolákban, sportklubokban is. A program elősegítheti a sportolók sikeres integrációját a civil életbe, csökkentve a sportkarrier utáni bizonytalanságot.

**Interdiszciplinaritás**
A projekt pedagógiai, sportpszichológiai, társadalomtudományi és neveléstudományi nézőpontokat ötvözött és hangolt össze. A kutatásban oktatók, edzők, sportvezetők és szülők is részt vettek, így komplex kép alakult ki az élsportolók fejlődését befolyásoló tényezőkről.

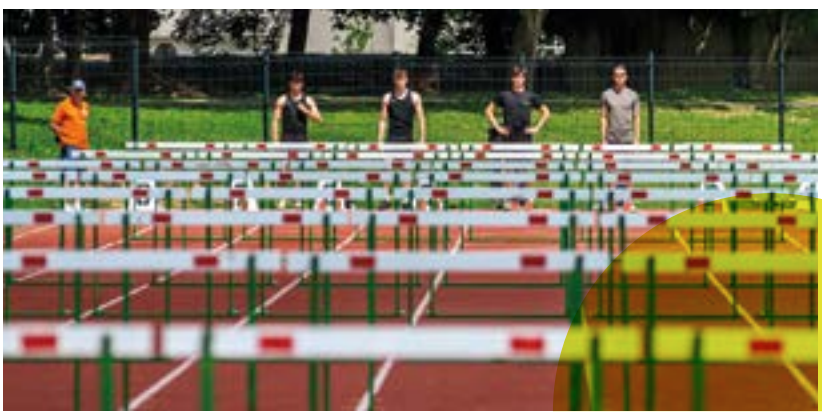

## 2. Közösségi részvétel és társadalmi hatás

**Az érintettek bevonása**
A fejlesztés során három kérdőíves kutatás zajlott le sportolók, szülők és edzők részvételével. Az adatok alapján történő visszacsatolás a célcsoport valós szükségleteihez igazodott. A javaslatok kidolgozásában az érintettek aktív szerepet játszottak, ezáltal a módszertan relevanciája és gyakorlati alkalmazhatósága megerősítést nyert.

**Esélyegyenlőség és társadalmi igazságosság**
A projekt elősegíti, hogy az élsportolók ne kerüljenek iskolai hátrányba a tanulmányokban való esetleges elmaradás miatt. Kiemelt figyelmet fordít a sport és az oktatás összeegyeztethetőségére, amely lehetőséget teremt a fiatal sportolóknak arra, hogy ne kelljen választaniuk a kettő között. A civil karrierre való tudatos készülés a sportolók hosszú távú biztonságát és kiteljesedését szolgálja.

**Eredmények és fenntarthatóság**
A kidolgozott módszertan konkrét ajánlásokat és mérföldkő-alapú karriertervezést tartalmaz, Gantt-diagrammal alátámasztva. A megközelítés nemcsak a sportolók, hanem az őket körülvevő felnőttek (szülők, edzők) tudatosságát is fejleszti. A fenntarthatóságát az biztosítja, hogy az eszközrendszer egyszerűen integrálható más intézményi keretekbe is.

## 3. Nemzetközi kapcsolódások és jövőbeli lehetőségek

**Kapcsolódás az ENSZ fenntartható fejlődési céljaihoz (SDG)**
SDG 3 – Egészség és jóllét
SDG 4 – Minőségi oktatás
SDG 8 – Tisztességes munka és gazdasági növekedés

**További fejlődési lehetőségek**
A módszertan bevezethető más sportakadémiákon, valamint vidéki iskolákban és egyesületekben is, ahol a kettős életpálya megvalósítása különösen nehéz. Új partnerek lehetnek diáksport-szövetségek, egyetemek és mentorprogramokat működtető civil szervezetek is.

**Kapcsolattartó**
Németh Attila (VEDAC)
nemeth.attila@hajraveszprem.hu
**Média**
vehir.hu https://vehir.hu/cikk/73200-elsportolok-ket-labon

# KÖZÖS PONTOK

A TINLAB az elmúlt évek során igazi csomóponttá, hazánk egyik vezető társadalmi innovációval foglalkozó műhelyévé vált. A projekt eredményeihez számos kutató, egyetemi hallgató, településfejlesztő, civil szakember, vállalati partner, társadalmi innovátor és lelkes újító járult hozzá. A következő oldalakon ők mesélnek tapasztalataikról, a TINLAB által kinyitott ajtókról, aha-élményeikről és a következő időszak kihívásairól is.

## CSÁK CSILLA

(szakmai vezető, Miskolci Egyetem)

**Milyen eredményt, folyamatot emelne ki az elmúlt évekből?**

Meghatározó volt a Fehér Könyv összeállítása, amely definiálta többek között a társadalmi innováció fogalmát, amelyben a Miskolci Egyetem kollégái kiemelkedő szerepet vállaltak. Sikeresen valósítottunk meg interdiszciplináris kutatási programokat az élő és élettelen természettudományokkal, valamint a társadalomtudományokkal foglalkozó karok és kollégák bevonásával, reagálva ezáltal a társadalmi innováció összetett, komplex jellegéből adódó kihívásokra.

**Mi motiválja Önt abban, hogy társadalmi innovációs projektekkel foglalkozzon?**

Inspirálnak a jó ötletek, amelyek jogi kihívásokat is jelenthetnek számomra és amelyek megoldásában részt tudok vállalni. Nagy öröm számomra, ha tenni akaró, kreatív, a kihívásokra reagálni képes embereket ismerhetek meg és közösen tudunk gondolkodni. A közös gondolkodás és a különböző fókuszterületek kialakítása, meghatározása különösen inspiráló volt számomra.

## CZÉKMANN ZSOLT

(a Humán rendszerek tematikus fórum vezetője, Miskolci Egyetem)

**Melyik élmény inspirálta, motiválta az elmúlt években?**

A társadalmi innovációk kézzelfoghatóan javíthatják az emberek életminőségét és a közösségek működését. Hiszek abban, hogy a társadalmi kihívásokra nemcsak politikai vagy gazdasági, hanem közösségi és kreatív válaszokat is kell adni. Ez a terület egyszerre elméleti és gyakorlati, ezért nagyszerű volt azt látni, amikor különböző hátterű szereplők – civil szervezetek, kutatók és döntéshozók – közösen dolgoztak ki új megoldásokat. Nagyon inspirált, amikor egy számunkra érdekes probléma (például a vadállatok megjelenésének problémája) egyre nagyobb társadalmi visszhangot kapott, és így igazolva láttuk erőfeszítéseinket.

**Milyen új kutatási témákat tartana időszerűnek a társadalmi innováció területén?**
A digitális technológiák és a mesterséges intelligencia társadalmi hatásainak vizsgálata mellett a helyi közösségek ellenálló képességének erősítése, a fenntarthatóság kérdések is egyre hangsúlyosabbak. Különösen fontosnak látom a társadalmi egyenlőtlenségek innovációs megközelítésű kutatását is.

## GEMZA PÉTER

(a tematikus fórumok koordinátora,
ELTE Innovációs Központ / Sixagon Kft.)

**Mi motiválja Önt abban, hogy társadalmi innovációs projektekkel foglalkozzon?**
A társadalmi innováció számomra a jövőformálás egyik legerőteljesebb eszköze, hiszen képes valódi változásokat előidézni. A fenntarthatóság és a hosszú távú fejlődés kulcsa az innováció, amely nemcsak technológiai, hanem társadalmi, kulturális és szervezeti dimenzióban is érvényesül. A projektek lehetőséget biztosítanak új megoldások kipróbálására, valamint arra, hogy a közösségek valódi részvétellel formálják a saját jövőjüket.

**Milyennek látja a hazai társadalmi innovációs ökoszisztéma aktuális állapotát?**
Az elmúlt három évben látványos fejlődés ment végbe a hazai társadalmi innovációs ökoszisztémában. Egyre több intézmény és szervezet kapcsolódik be a közös munkába, ami jelzi, hogy a társadalmi innováció nem csupán elméleti fogalom, hanem egyre inkább gyakorlati eszköz. A mélyebb hatás egyik legnagyobb akadálya a rövid távú gondolkodás, sokszor hiányzik a stratégiai tervezés. A társadalmi innováció kutatásában a jövőkutatást érzem az egyik legfontosabb iránynak. Ez lehetőséget ad arra, hogy előre jelezzük a várható társadalmi, gazdasági és környezeti változásokat, és időben felkészüljünk rájuk. A jövőkutatás nem jóslás, hanem rendszerszintű elemzés, amely segít azonosítani azokat a trendeket és kihívásokat, amelyekre innovatív megoldásokkal kell reagálnunk. Ezáltal a társadalmi innováció proaktívvá válhat, nem csupán reakcióra épül.

## HERPAINÉ MÁRKUS ÁGNES

(kísérleti fejlesztő, TAPASZ – Tanárok Partnersége A Szolidaritásért)

**Fél év alatt sikerrel indították és tesztelték is a TAPASZ szolidaritásra ösztönző, magánoktatási üzleti modelljét.**

Jelentős eredménynek tartom, hogy a magántanárok és humán segítők magánnyosságára, vállalkozói létük problémáira vonatkozó feltételezéseinket igazoltuk és releváns, működőképes válaszokat adtunk. A bevételszükséglet és a közösségi, társadalmi felelősségérzet kettős szorítása enyhült és stabil, együttműködő segítői és családi közösség jött létre. Közös hálózati stratégiát alkottunk a projekt lezárulta után, ami segíti további új működésmódok kipróbálását és fejlesztését, immár közös értékrendünk mentén. Adaptálási szándékkal jelentkeztek új partnerek is, ezt tartom a legfontosabbnak, és a projekt lezárása óta eltelt év igazolja is: az eredményeink fenntarthatóak és fejleszthetők.

**Milyen tényezők akadályozzák leginkább a társadalmi innovációk szélesebb elterjedését?**

A hazai társadalmi innovációs ökoszisztéma fejlődőben van, de projektalapú támogatásokon túl nem látszik a rendszer épülése. A rendszerszintű hiányok azt eredményezik, hogy a társadalmi innovátorok ellenszélben küzdenek.

## HOLLÓSI SZABOLCS

(a társadalmi innovációs mentorhálózat és a kísérleti fejlesztések stratégiai vezetője, HÁRFA Alapítvány)

**Milyen eredményt, folyamatot emelne ki az elmúlt évekből?**

A társadalmi innovációkban az vonz leginkább, hogy lehetőséget adnak az intézményes rendszereken túli, valóban alulról jövő válaszok megfogalmazására. Akkor tekintek egy kezdeményezést társadalmi innovációnak, ha képes újfajta együttműködési logikát kialakítani, részvételen alapul, és reflexíven viszonyul a saját működéséhez. Stratégiai gondolkodóként motivál, hogy hidakat építhetek szereplők, szintek és világképek között. A legnagyobb eredménynek azt tartom, hogy

a 20 eltérő társadalmi problémára reagáló kísérleti fejlesztés egységes szemlélet, valamint egy Magyarországon innovatívnak számító támogatási rendszer mentén zajlott a Hárfa koordinációjában, miközben a helyi partnerek autonómiája és kontextusérzékeny megközelítése is érvényesült. A résztvevők valódi tanulási közösséggé formálódtak. A leginspirálóbb élmény számomra a kísérleti fejlesztések folyamatának kísérése mellett az Urban21 konferenciasorozat volt.

**Milyen intézményi vagy szervezeti feltételek szükségesek ahhoz, hogy egy társadalmi innováció hosszú távon is működőképes maradjon?**

Hosszú távon csak azok az innovációk tudnak fennmaradni, amelyek mögött van közösségi legitimáció, intézményi nyitottság, és amelyek megtalálják a kapcsolatot a helyi és országos rendszerek között. A stabil működéshez szükséges egy közvetítő réteg is – szakmailag felkészült koordinátorokkal. A hazai ökoszisztéma formálódóban van. Pozitívum, hogy sok a lelkes kezdeményező, és már kialakultak tudásközpontok is, a TINLAB létrehozott egy társadalmi innovációs fogalmi rendszert, és felépített egy K+F+I rendszert. Ugyanakkor az ökoszisztéma még nem képes önfenntartó módon működni. 2025-ben bizonyos szempontból könnyebb a szereplők dolga: több a tudás, az eszköz, a közösség. Ugyanakkor komplexebb a világ, kevesebb a kiszámítható támogatás is.

## JUHÁSZ ADRIÁNA

(a *Helyi fejlesztések, jó kormányzás* tematikus fórum vezetője, társadalmi innovációs mentor)

**Miért tartja motiválónak, hogy társadalmi innovációs projektekkel foglalkozzon?**

Hiszek az alulról jövő kezdeményezésekben és hiszek abban is, hogy kellő lelkesedéssel és inspirációval lehet megoldást találni a helyi problémákra. És ebben nagyon jó társ tud lenni a társadalmi innováció. Az elmúlt évek alatt több ember szemét sikerült „felnyitni", hogy amit ő csinál, az társadalmi innováció. Azt szerettem a legjobban, amikor fórumainkon az elvileg nem összeillő előadók mindig találtak közös kapcsolódási pontot. Nagyon fontosak a TINLAB szintjén a nemzetközi szintű társadalmi innovációk, de azt kell látnunk, hogy sokkal gyakoribbak a helyi, pici léptékű innovációk. A településfejlesztésben az infrastrukturális fejlesztések mellett mára lehetőségként tekintek a társadalmi innovációra mint új típusú fejlesztési irányra.

**Milyen tényezők akadályozzák leginkább a társadalmi innovációk szélesebb elterjedését?**

Nagyon sok jó társadalmi innováció van és volt itthon, a TINLAB-nak köszönhetően elindultunk egy úton, javul a társadalmi innovációk láthatósága és fogalmának értelmezése is. Sok inspiráló megoldás és működő közösség látszik, azonban a hosszú távú fenntarthatóság sokaknak nehézségbe ütközik. A társadalmi innovátorok nem mindig tudnak megfelelő segítséget nyújtani az ötletük adaptálhatóságához, a szakmai támogatás elengedhetetlen számukra. Fontos volna a társadalmi innováció besorolása a fejlesztéspolitikába is.

## KADERJÁK ANITA

(a *Társadalmi hatásmérés* kutatási program vezetője)

**Hogyan foglalná össze kutatásuk eredményeit és hatását?**

Kutatásunk nemcsak abban segített, hogy jobban elmélyedjünk a társadalmi hatásmérés módszertanában, hanem hozzájárult egy új módszertani ajánlás kidolgozásához is. Már a fejlesztési szakaszban sikerült több felhasználó szervezettel együtt dolgoznunk, a munka a valóságra reagált, nem maradt csak elméleti. Ha egy mondatban kellene megfogalmaznom a társadalmi hatásmérés kutatásunk legfontosabb tanulságát, azt mondanám: a hatásmérésre érdemes egy komplex hatásmenedzsment-szemlélet részeként tekinteni. Ennek a szemléletnek három fő szakasza van: a hatástervezés, a mérés, valamint a visszacsatolás és kommunikáció. Ezek olyanok, mint egymásra épülő lépcsőfokok – egyik sem hagyható ki.

**Melyik élmény Önnek a leginspirálóbb ebben a munkában?**

Azok a pillanatok, amikor a kutatásunkba partnerként bevont civil szervezetek visszajelzéseiből kiderült, hogy valódi hozzáadott értéke volt a közös munkának. Volt, hogy egyszerűen csak a hangulat változott meg: a társadalmi hatásmérés többé nem tűnt idegennek vagy ijesztőnek, hanem olyan keretrendszerként jelent meg, amelyben ők maguk is kompetensek lehetnek – és amit a saját céljaik szolgálatába tudnak állítani. Manapság senkinek sem kell messzire mennie ahhoz, hogy súlyos társadalmi és környezeti problémákkal szembesüljön. Olyan projekteken és szervezetekkel együtt dolgozni, amelyek ezekre keresnek megoldást, reményt ad – maga a cselekvés pedig erőt.

## MAGYAR DÁNIEL

(projektvezető, ELTE Innovációs Központ)

**Melyik élmény inspirálta, motiválta leginkább az elmúlt években?**

Amikor élvonalbeli kutatók jelezték, hogy új perspektívákat nyitott számukra a projekt, izgalmas volt innovációs szempontokkal foglalkozni, szeretnek és szeretnének továbbra is a TINLAB kötelékébe tartozni. Nagyon fontosnak tartom, hogy a társadalmi innováció témája megjelenjen a felsőoktatásban, hogy a bölcsész, pedagógus, szociológus, jogász és sok más tudományterület képviselőjében tudatosodjon, hogy ő is válhat innovátorrá a saját területén.

**Ha gondolatban összehasonlítja a 2020-as és 2025-ös évet, hogy látja, könnyebb vagy nehezebb dolga van a szereplőknek céljaik elérésében?**

2025-ben sokkal könnyebbnek látom a helyzetet, elsősorban azért, mert nem onnan kell kezdenünk, hogy a társadalmi innováció létjogosultságát megkérdőjelező felvetésekkel kell foglalkoznunk, hanem kész eszközök (tematikus fórumok, mentorok, képzett szakemberek, sikeres mintaprojektek) állnak rendelkezésre, azonban fontos látnunk, hogy a dedikált erőforrások még hiányoznak a rendszerből.

## MÉLYPATAKI GÁBOR

(a *Munka jövője, jövő gazdaságtana* tematikus fórum, valamint *a Digitalizáció, robotizáció és a szociális munkaerőpiac* kutatási program vezetője, Miskolci Egyetem)

**Milyen eredményt tart a saját munkája szempontjából a TINLAB-ban különösen jelentősnek?**

Egyértelműen a Társadalmi innovációs menedzser képzés kidolgozását és annak a koordinálását, amelyet az ELTE, a ME és a PE is meghirdetett. A képzés célja, hogy megismertesse a résztvevőkkel a társadalmi innovációs projekteket, és felkészítse őket a társadalmi innovációs menedzser szerepére. A képzés tematikájában a társadalmi innováció definíciós keretei mellett önismeret, kommunikáció- és konfliktuskezelés, változásmenedzsment, problémamegoldás, valamint marketing és forrásszervezési modulok is szerepelnek.

**Mi motiválja Önt abban, hogy társadalmi innovációs projektekkel foglalkozzon?**
Munkajogászként és szociális kérdésekkel foglalkozó jogászként az foglalkoztat, hogy miként jelentkeznek a műszaki, termék- és folyamatinnovációk hatásai az emberek mindennapjaiban, a munkahelyükön és a szociális kapcsolataikban. Hogyan közelíthetünk ezekhez a komplex kérdésekhez a jog szempontjából? Rendkívül izgalmas, hogy a múlt és a jelen tapasztalataira alapozva kell új szabályozási kérdéseket megválaszolnunk.

## MÉSZÁROS PÉTER

(társadalmi innovációs mentor, Pannon Egyetem)

**Milyen eredményt, folyamatot emelne ki az elmúlt évekből?**
Minden általam mentorált projektben van egy-egy hűha élményem, de úgy érzem, talán a sportolók állnak a legközelebb hozzám. Az élsportolók hatékony diplomaszerzését támogató programban résztvevők például elindulnak egy rögös úton, amely azután kiegyenesedik. Nagyon jó az érintett szereplőktől (sportoló, egyetem, munkaerő-piac, városvezetés) visszahallani, hogy sikerült.

**Milyen tényezők akadályozzák leginkább a társadalmi innovációk szélesebb elterjedését?**
Egy társadalmi innováció fő profitja nem biztos, hogy közvetlenül jelentkezik, nehezen mérhető és sok esetben nem jár közvetlen anyagi haszonnal. Ezért ezen projekteket nem ezek alapján kellene mérni és támogatni. Jó lenne, ha a TINLAB keretében működő mentorhálózat és a szakmai bizottságok a későbbiekben is részt vehetnének bírálatokban, mert a 30-40 komplex tudással rendelkező kolléga rendszerben tudná támogatni a folyamatokat. Egyre erősebb a társadalmi igény is: bízom abban, hogy ez egy idő után a források területén is megjelenik majd.

## OBERMAYER NÓRA

(*A digitális intelligencia társadalmi aspektusai* kutatási program vezetője, Pannon Egyetem, Gazdaságtudományi Kar)

**Mit üzen Önnek a társadalmi innováció fogalma?**

A társadalmi innováció azt jelenti, hogy olyan új megoldások születnek, amelyek nem pusztán technológiai vagy tudományos eredmények, hanem közvetlenül a közösségek fejlődését és alkalmazkodóképességét szolgálják. Úgy látom, hogy a digitalizáció korában különösen fontos eszközöket és módszereket kínálni, amelyek minden társadalmi réteg számára elérhetővé teszik a fejlődést és a tudatos adaptáció lehetőségét. Projektünk legjelentősebb eredményének a digitális intelligencia mérőskála sikeres kifejlesztését tartom, amely tudományos és gyakorlati szempontból is innovatív megoldást kínál. Kiemelkedő jelentőségű, hogy az elkészült mérőeszköz védjegyoltalmat nyert, és DIP (Digitális Intelligencia Profil) néven került bejegyzésre.

**Miért tartja fontosnak, hogy a társadalmi innováció témája megjelenjen a felsőoktatásban?**

A jövő szakembereinek nemcsak szaktudással, hanem társadalmi felelősségvállalással és rendszerszintű gondolkodással is rendelkezniük kell. A felsőoktatás ideális keretet biztosít arra, hogy a hallgatók megértsék, miként lehet kreatív és fenntartható megoldásokkal reagálni a közösségeket érintő társadalmi kihívásokra. Úgy látom, hogy a digitalizáció korában különösen fontos eszközöket és módszereket kínálni, amelyek minden társadalmi réteg számára elérhetővé teszik a fejlődést

## PERLUSZ ANDREA

(a *DAT – Disability Awareness Training* – kutatási program vezetője, ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar)

**Hogyan vettek részt a projektben?**

A fogyatékosságügy területén dolgozom és a fogyatékossággal élő személyek foglalkoztatása és önálló életvitelének elősegítése nagyon fontos misszión. A DAT program participatív, fogyatékossággal kapcsolatos szemléletformáló program, mely kifejezetten a munkaerőpiaci foglalkoztatást támogatja fogyatékossággal élő emberek számára.

Inspiráló volt, hogy lépésről lépesre haladtunk a TINLAB támogatásának köszönhetően, és sikerült megvalósítanunk a kitűzött célunkat: létrejött a participatív szemléletformáló program, melyet sok piaci szereplővel kipróbáltunk, egy doktorandusz munkája révén hatásvizsgálatot végeztünk, illetve sikerült a program piaci értékesítése is.

**Milyen oktatási módszereket lát alkalmasnak a társadalmi innováció gondolkodásmódjának átadására?**

Szemléletformáló aktivitásokat, melyek sok saját élményt is biztosítanak, ebben a participatív módszertan nélkülözhetetlen. Költséghaszon-elemzéseket, melyek hosszú távon monitorozzák a társadalmi hasznosulást. A mi területünkön ez nélkülözhetetlen, hiszen a fogyatékossággal élő személyek társadalmi integrációja az élet minden területén nagyon fontos kihívás.

## RAJKÓ ANDREA FENYA

(kutatás-fejlesztési és innovációs (KFI) koordinátor, ELTE Innovációs Központ / Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem)

**A projekt mely eredményeit tartja jelentősnek, milyen tanulságokkal gazdagodott az elmúlt években?**

Számomra a legnagyobb eredmény annak felismerése, hogy a TINLAB képes volt a kutatói munka rejtett értékeit felszínre hozni: ez új szemléletet adott: a kutatói teljesítmény nemcsak tudományos, hanem társadalmi erőforrás is. A kutatók lenyűgöző eredményeket hoznak létre, de többnyire természetesnek veszik, hogy az út a publikációval véget ér. Ez nem a kreativitás hiánya, hanem szemléletbeli szakadék. Ha valóban társadalmi innovációról beszélünk, akkor a kutatás és a hasznosítás közötti hidat nekünk kell megépítenünk – elméletben és gyakorlatban egyaránt. Ha a társadalmi innovációs kurzusok és szemlélet nincs jelen az egyetemen, a hallgatók elsajátítják ugyan a szakmájuk technikai tudását, de nem tanulják meg, hogyan reagáljanak a valós társadalmi problémákra. Nyugat-Európában már természetes, hogy a műszaki, gazdasági és humán hallgatók közös társadalmi innovációs kurzusokon dolgoznak – nálunk ez a hiányzó láncszem.

**Milyen tanácsot adna ma egy pályakezdő társadalmi innovátornak?**

Először is: legyen bátor! Ez a terület tele van bizonytalansággal, de éppen ez adja a lehetőséget. Másodszor: soha ne felejtse el, hogy emberekkel dolgozik – történetekkel, félelmekkel, humorral. Végül: az apró eredmények is számítanak. Egy új szemlélet meghonosítása néha többet ér, mint egy világmegváltó terv.

## TÖRÖK ZSUZSANNA

(projektmenedzser, Miskolci Egyetem)

**Milyen ismérvek alapján különböztet meg egy kezdeményezést társadalmi innovációként?**

Antropológusként különösen fontosnak tartom, hogy ezek a kezdeményezések a helyi közösségek tudásából és tapasztalataiból építkezzenek. A szűkebb szakterületem az oktatási innováció, ezért a társadalmi innovációt gyakran abban látom, hogyan tudjuk átalakítani a tanulás és tudásátadás formáit a mai kor igényeihez. Egy kezdeményezést akkor tekintek társadalmi innovációnak, ha valóban alulról jövő igényekre épül, és képes megszólítani a helyi szereplőket, de ismérvnek tartom azt is, hogy legyen benne együttműködés és közös felelősségvállalás, hiszen a társadalmi változások ritkán érhetők el egyetlen szereplő közreműködésével.

**Milyen új kutatási témákat tartana időszerűnek a társadalmi innováció területén?**

Számomra nem egyszerűen fontos, hanem elengedhetetlen, hogy a társadalmi innováció a felsőoktatás szerves része legyen, hiszen a hallgatók így tanulhatják meg, hogyan lehet a tudást közösségi változások szolgálatába állítani. Ehhez újszerű, projektalapú módszerekre van szükség, ahol a diákok nemcsak elméletet sajátítanak el, hanem valós társadalmi helyzetekben próbálhatják ki magukat. Hiszek abban, hogy a társadalmi innovációs gondolkodásmódot leginkább élményalapú tanuláson keresztül lehet átadni.

# Képjegyzék

18. oldal: © Balázs Bálint

23. oldal: © Kaderják Anita

30. oldal: © Inczédi Zoltán

37. oldal: © Molnár Péter

40. oldal: © Svraka Bernadett

63. oldal: © Beke Márton

65. oldal: © Berkeszi Dávid

69. oldal: © Noszkó Zsolt

71. oldal: © Miklós Eszter

valamint freepik (15., 20., 26., 32., 34. 42., 45., 66. oldal)

# Együttműködő partnereink